

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Dr. Ivan Šusteršič.

Da se danes pečamo z bivšim načelnikom SLS, nam ne daje povoda niti njegova oseba niti njegovi poskusi in načrti, kako razbiti Slovensko ljudsko stranko. Domoljubu se mora priznati, da je v tem oziru skozi vsa leta ohranil čezmerno hladnost in mir in tudi danes ni nobenega vzroka, da bi se razburjal.

Da pa kljub temu jasno podamo svoje stališče, nas k temu nagibajo naši ljubi prijatelji samostojneži oziroma liberalci. Ti ljudje namreč nekad agitirajo proti SLS s tem, da lažejo našim pristašem, češ, da hoče Ljudska stranka zopet natihoma spraviti dr. Šusteršiča na površje.

Da ne bo nobene nejasnosti in nobenega ribarjenja v kalnem, povemo jasno, odločno in odkrito naše stališče:

Dr. Šusteršič se je vrnil v Slovenijo po posredovanju in s pomočjo samostojnežev, liberalcev in radikalcev. Kako je to mogoče? Saj je dr. Šusteršič vendar veleizdajalec in krvnik slovenskega naroda, kakor ga je svoj čas imenoval Kmetijski list in liberalci niso poznali večjega lopova od dr. Šusteršiča.

Vzrok je zelo preprost. Glavna naloga samostojnežev in liberalcev je bila od nekdaj boj proti Slovenski ljudski stranki. Za to jim je bilo dobro vsako sredstvo. In če bi pri tem slovenski kmet, delavec, obrtnik od lakote poginil — glavno ostane: klerikalce ob tla. Prav zato so nas Slovence prodali belgrajskemu centralizmu. Dobro so vedeli, da bo centralizem požrl na stotine milijonov slovenskega denarja, dobro so se zavedali, da bo Slovenija ob centralističnem nasilju gospodarsko in kulturno izkrcavala — toda kaj za to: klerikalce ob tla! In tako so se skozi vsa ta leta prizadevali, da bi razbili enotno in strnjeno fronto SLS, vpregli so ves vladni aparat v ta namen, celo povodeni strankarske korupcije so uvedli, strašili se niso najbolj balkanskega nasilja, očitnih krivic, preganjanj in zapostavljanj, izsilili so kancelarjagraf, izstradali so duhovnike; ponovno so tožili škofa v Rim, ustanovili so fašistovsko organizacijo Orjuna, da bi s surovo pestjo vplivali na naše pristaše, podprli so Sokole z uravninij milijoni, vpregli in plačali so najpo-

slušnejšega hlapca — svobodomiselnega učitelja — da se tolče zanje, svoje časopise so redili iz državne blagajne — toda vse ni nič pomagalo: Ljudska stranka je postajala pod pritiskom vedno bolj strnjena in enotna.

To so samostojneži in liberalci sami spoznali, zato jim je prišlo na misel: morda bi pa dr. Šusteršič dosegel, češar mi ne moremo. Zakaj — kakor je pokazal s svojo zloglasno brošuro — on nič manj strastno ne sovraži Ljudske stranke kot sam dr. Zerjav. Zato so liberalci in samostojneži posredovali zanj pri vladi in vse storili, da se je mogel vrniti. In res: vlada mu je šla pri vrnitvi s prav posebno skrbjo na roke, liberalni listi so s posebno prizanesljivostjo pisali o največjem »avstrijankantu in veleizdajalcu«, dr. Zerjavova Orjuna mu je dala vesoljno odvezo, »Slov. Narod« pa mu je odprl — svojemu nekdanjemu najhujšemu nasprotniku — svoje predale, da lahko v njem razklada svoje nazore in priobčuje sam ali potom drugih napade na SLS in na ljubljanskega škofa. Pašič sam, najhujši velesrb in centralist, se je zgovarjal z njim eno uro — zakaj dobro nam je znano, da bi Pašič vse dal, če bi mogel razbiti tudi Slovensko ljudsko stranko kot je razbil demokrate, zemljoradnike in vse svoje nasprotnike. Ustavlja se mu edino le še Ljudska stranka, najodločnejša in nepodkupljiva boriteljica za avtonomijo.

Nam je jasno, da je glavna in edina naloga dr. Šusteršičeva sedaj, da razbije Slovensko ljudsko stranko. Sam se je izjavil — menda dopisniku »Slov. Naroda« — da bo delal po programu, kakor ga je začrtal v svoji brošuri. In v tej brošuri pravi na strani 208: »Tak hlev (Slovenska ljudska stranka) se mora požgati, to zahteva dobra stvar. Zato pa je tudi vseeno, komu pride trenutno pogorišče v prid.« Slovensko ljudsko stranko imenuje na isti strani tuberkulozo (jetiko) v kosteh in mozgu našega ljudstva.

Natančno po tem programu je začel. Od sovraštva naravnost bolnega moža razjeda sedaj samo ena želja: maščevati se in razbiti SLS. Vseeno je, komu pride pogorišče v prid, ali Pašiču ali Zerjavu ali Puciju ali hudiču: dr. Korošca, dr. Jegliča in druge je treba ubiti, tako kot je bil on

ubit, pa naj se potem zemlja pogrezne. To je njegov program.

S tem je naše stališče jasno. Med Slovensko ljudsko stranko in dr. Šusteršičem ni nobenega mostu več: s svojo brošuro in s svojim sedanjimi poskusi — čeprav brezuspešnimi — za razbitje Slovenske ljudske stranke s pomočjo liberalcev, samostojnežev ter velesrba in ve-centralista. Pašiča si je vse mostove sam požgal in podrl.

Liberalci in samostojneži pa naj se zavedo bridke resnice: tudi ta njihov načrt se bo razletel kot kepa peska, če jo vržeš v granitno steno. Slovensko ljudstvo ni še nikdar tako globoko občutilo, kako potrebna mu je Slovenska ljudska stranka: edina stranka, ki še visoko dviga čit osamosvojitve slovenskega ljudstva potom avtonomije, edina, ki ni nikdar in nikjer prodajala za judežev groše in ministrske fotelje koristi slovenskega kmeta, obrtnika in delavca, edina, ki je neustrašno do konca vztrajala v narodni skupščini iz spraševala kosmato vest belgrajskim centralistom, edina, ki je imela pogum, da je neusmiljeno javno bičala balkansko ravnanje z našimi fanti-vojaki, kljub temu, da so se s tem naši poslanci v zbornici izpostavljali najgršim psovkom, blatenju in celo dejanskim napadom, edina stranka, ki zagovarja, da je treba v javnosti krščanskih načel, edina, ki se je postavila v obrambo za preganjanje katoliško Cerkev, edina, ki odločno zahteva: dajte vernim otrokom versko šolo, svobodomiselnici pa naj imajo svojo, če hočejo. Slovenska ljudska stranka je postala izraz mišljenja slovenskega ljudstva.

Pa tudi stari lisjak Pašič naj se ne moti. Vse druge stranke je lahko kupil, če ne kupil, pa razbil. Slovenska ljudska stranka pa je dosedaj še iz drugačnega železa. In čika Pašič si bo ob njej polomil svoje zobe. Pomagalo ni zlato, pomagali niso ministrski stolčki, pomagal mu tudi ne bo — dr. Šusteršič.

Tako smo rekli.

Zahtevajte povsod le

milo z gazelico!

Samostojni proglas.

Za celo rjuho dolg. Seveda manjka dejanj, zato treba toliko več besedi. Dolgo naštevanje samostojnih »zaslug« za slovenskega kmeta. Nepotrebno! Zakaj slovenski kmet čisto dobro čuti na lastni koži samostojne »zasluge«.

Proglas govori o prostem izvozu živine. In vendar ni bila še nikdar na izvoz živine naložena tako visoka carina kakor za ministrotvanja samostojneža Pucelja. Zakaj Pucelj ni takoj započel borbe zoper carino in čakal, da je kmet vso živino prodal po sramotno nizki ceni ter so mesarji in izvozniki zaslužili milijone? Zakaj šele potem, ko je bila krava že iz hleva? Ali ni bila najsvetejša dolžnost kmetijskega ministra, da bi takoj, ko je bila odredba o carini izdana, zastavil vse sile, da se carina zniža in mesarjem-izvoznikom prepreči odiranje našega kmeta. Zakaj o tem samostojni proglas molči?

Samostojneži se dalje bahajo, da so dosegli velike olajšave pri plačevanju davkov. Dokaz je to, da našega kmeta še nikdar ni tako privijal davčni vijak kot ravno za časa samostojno-liberalno-radikalne vlade.

Za pasivne kraje so dosegli koruzo, našteva proglas dalje. V dokaz naj povemo, da je samostojni Ekonom to koruzo in še drugo žito pošiljal občinam za dražje cene kot se je dobila v prodajalnah. Sreča pri tem je bila, da je prišlo na vsakega kmeta povprečno par kil.

»Zadružništvo je dobilo vsled našega čela nov razmah«. Tako bedarijo je znoven zapisati samo Kmetijski list. Pač pa je »Ekonom« dobil precejšen razmah z državnimi podporami, ki jih je dobival. Samo da ta razmah slovenskemu kmetu ni do danes še prav nič koristil.

»Kmetijska družba« je bil stalen predmet samostojnih skrbi, pravi proglas še naprej. Dokaz je menda to, da je število članov pod samostojnim gospodarstvom za polovico padlo.

Najsijajnejše »zasluge« samostojnih pa so — naši fantje-vojaki. O teh »zaslugah« smo že dosti pisali, še več pa znajo o tem povedati naši vojaki sami. Spominjamo samo to, da se samostojneži še z mezincem niso ganili, ko so naši poslanci ob najhujšem viharju in sramotniju v zbornici zahtevali, da se vojni minister Zečevič pokliče pred sodišče, ker je radi nemarnosti vojne uprave zmrznilo in pomrlo 300 naših vojakov. Samostojni poslanci so pač hodili po garnizijah, pa se za naše fante niso dosti menili, v svet pa so pošiljali poročila, da se jim dobro godi, in v narodni skupščini so kričali nad našimi poslanci, da lažejo, ko so le-ti opisovali, kako se godi vojakom po garnizijah.

Letnik 1898! Tudi tega si samostojneži prilastujejo. In vendar je poslal vojni minister v Jugoslovanski klub svojega častnika s poročilom, da je zahteva Jugoslovanskega kluba za oprostitev letnika 1898 ugodno rešena!

Eno veliko resnico pa pove ta proglas, ko pravi:

Pomagali smo, da je dobila država ustavo.

Da, to je največja »zasluga« samostojnežev. Pomagali so nas upreči v centralistični jarm, ki nas tlačí gospodarsko, versko in kulturno in če se ga ne bomo kmalu otresli, bomo izdihnili pod to težo. Na stotine milijonov kron je že izšel iz Slovenije ta centralizem, h kateremu so nam »pomagali« samostojneži. Tega jim slovensko ljudstvo ne bo nikdar pozabilo in nikdar odpustilo.

Priprave za volitve.

OPOZORILO ŽUPANOM!

Z današnjim dnem je zaključeno reklamacijsko postopanje. Prva najnujnejša dolžnost županov je sedaj, da pošlje vse reklamacije z vsemi predpisanimi dokumenti deželnemu oz. okrožnemu sodišču v oceno.

O tej zadevi govori člen 10. zakona o stalnih volivnih imenikih: Vsako svojo rešitev, izdano po členu 8. tega zakona (zahteva po popravku volivnega imenika) mora občinska komisija uradoma v dveh dneh po preteku pritožbenega roka poslati pristojnemu prvostopnemu sodišču v oceno z vsemi akti vred, ki se nanašajo na to.

Župane opozarjamo posebno na tele točke tega zakonskega določila:

1. Vse sklepe glede poprave volivnega imenika mora podpisati občinska komisija t. j. župan in dva občinska odbornika, ki ju zato določi občinski odbor, ne pa župan sam, ker župan sam ne sme volivnega imenika popravljati.

2. Zakon pravi: »V dveh dneh po preteku pritožbenega roka«. Od katerega dne se računa pritožbeni rok? Stvar je tale: Vsak reklamiranelec ima pravico, da se v treh dneh od prejema rešitve svoje reklamacije pritoži. Torej mora občinska komisija čakati 3 dni od tistega dne, ko je svojo odločbo izročila prizadetemu in ima potem še dva dni časa za odpošiljatev aktov sodišču.

3. Župane ponovno opozarjamo, da morajo vse priloge biti potrjene od pristojnih oblasti. Tako n. pr. bo reklamacija neveljavna, če rojstne, oziroma starostne podatke potrdi mesto župnega urada župan. Za vojake, ki so odslužili rok in se vrnili domov, je najbolje, da se priloži odpustnica, in pa potrdilo županstva, da prizadeti sicer stalno biva v občini in je bil le vsled vojaške dolžnosti odsoten.

S tem bi bilo reklamacijsko postopanje končano.

POPRAVLJANJE VOLIVNIH IMENIKOV »URADOMA«.

Dasi bi človek mislil, da so z reklamacijskim postopanjem volivni imeniki končnoveljavno zaključeni, vendar temu ni tako. Zakon o volivnih imenikih vsebuje tozadevno gorostasno nedoslednost, ki jo bodo župani pri pripravah za volitve, marsikje pa tudi volivci, če ne bodo ostro pazili, bridko občutili. Letos so namreč volitve razpisane ravno v času,

ko se vrši tudi uradno popravljanje volivnih imenikov. In sicer morajo po zakonu občinske komisije uradoma vsako leto od dne 1. do vštetelega dne 31. januarja izvršiti popravke volivnih imenikov; pri tem vpišejo vanje s svojim sklepom vse osebe, ki imajo volivno pravico, a niso dotlej vpisane, ter izpuste na isti način one, ki so izgubile to pravico. Občinska komisija vpisuje vojake, ki so odslužili svoj rok, uradoma v volivni imenik po odslužitvi roka. Istotako vpisuje vojake, ki v tem letu odslužijo svoj rok.

Najkasneje do dne 5. februarja pošlje občinska komisija tako popravljani volivni imenik pristojnemu dež. oziroma okrožnemu sodišču obnem v prepisu tudi vse izpremembe volivnega imenika, ki jih je izvršil meseca januarja.

Ako občinska komisija ne predloži v zgoraj označenem roku volivnih imenikov sodišču, jo sodišče pozove, naj to stori v 5 dneh; istočasno pa ukrene uradoma, kar je po zakonu potrebno za kaznenih poslovalcev. Ako tudi po tem roku občinska komisija sodišču ne predloži volivnega imenika, odredi sodišče sodnega uradnika, da v enem mesecu v zmyslu odredb tega zakona sestavi volivni imenik za to občino in stroški se nalože odgovornim činiteljem v občini.

Tako zakon. Župane opozarjamo tudi na stroga kazenska določila, ki se bodo uporabljala napram njim, če ne bi teh zahtev izpolnili ali pa bi izrabljali svojo uradno moč in upisovali neopravičence.

Povdarjamo zlasti: Uradno bodo upisovali župani vse, ki so do 31. januarja 1923 dopolnili 21 let, bili do tedaj 6 mesecev v občini in so naši državljanji ali pa slovanske narodnosti.

Nadalje se vpišejo uradoma vsi vojaki, ki se bodo vrnili do 31. januarja in vsi javni nameščenci, ki bodo do 31. januarja nastavljeni v občini.

Somišljeniki! Pazite, da bo župan opozorjen na vsakega našega volivca, ki bi po teh določilih mogel biti vpisan v volivni imenik. Pri tem ni potreba nikakih reklamacij. Županstvo oz. občinska komisija mora vsakega upisati v volivni imenik. Če bi župan kljub dokazom koga ne hotel upisati ga naznanite in sodišče ga bo z zaporom do treh mesecev ali globo do 3000 Din poučilo spoštovati zakon.

Istotako mora župan uradoma izbrisati vsakega za kogar je dokazano, da nima več pravice biti vpisan v imenik.

Še veliko večjo paznjo pa obračajte županom, ki so naši politični nasprotniki, da ne bodo izrabljali svoje oblasti v škodo naši stranki. V vsakem takem slučaju nastopajte z vso odločnostjo.

Tajništvo SLS.

ZAUPNIKI!

Pošljite nemudoma imena in podatke predstavnikov in njihovih namestnikov naše liste (čuvanje skrinjice) kakor smo naročili v okrožnici. Prosimo storite to takoj!

Tajništvo SLS.

Vprašanja na samostojneže.

(Dopis iz Kranja.)

V ponedeljek so imeli samostojni tudi pri nas v Kranju shod v mali sobici pri Peterčku. Poročal je samostojnež poslanec g. Rajer o delu samostojnih poslancev. Po govoru g. Rajerja pa so zbrali kandidata za radovljiški in kranjski okraj, znanega kričača Ažmana, po domače Medveda iz Hraš pri Lescah.

Rajer je v svojem govoru zelo slavil in povzdigoval samostojno ter navajal velike uspehe, katere so dosegli samostojni poslanci za našega kmeta. Mi, kmetje od SLS, smo se mu seveda smejali, ker smo vedeli, kako farba svoje volivce. Da nas ni bilo malo navzočih od SLS, se je posebno opazilo pri glasovanju za kandidata Ažmana, ker mi nismo glasovali za njega, na kar so nas samostojni strašno grdo gledali, toda nastopiti proti nam niso upali.

V našem okraju je gotovo najmanj dve tretjini samostojnih kmetov že spoznalo samostojneže in jim obrnilo hrbet. Da pa je nekaj še vedno tako zagriženih, pa ne bi bili verjeli in jih le še pomilujemo, da so tako nesrečni za se in za ves slovenski narod, kateremu kopljejo kulturni, gospodarski in narodni grob.

Kmetje iz kranjske okolice vprašamo naše tovariše, samostojne kmete iz kranjske okolice, kaj vendar vidijo, da so dobrega storili samostojni za nas?

1. Ali imamo kmetje manj davkov kot smo jih imeli prej, ko samostojnežev ni bilo na vladi?

2. Ali se po vlakih ceneje vozimo kakor prej?

3. Ali je poština cenejša kakor prej?

4. Ali je manjša trošarina? Samo pri sladkorju plača danes vsak pri 1 kg 32 K. Koliko pa pri drugih stvarih?!

5. Ali je manjša carina, ali se ni ravno carina pod samostojno vlado tako dvignila, da je bil vsak izvoz nemogoč in to ob času, ko je kmet moral dvakrat toliko svoje živine in prašičev prodati kakor druga leta in je bil s tem oškodovan slovenski kmet za sto in sto milijonov.

6. Ali so nižje procente od dedščine, podedovanih posestev ali od dote, katere dajejo kmetški očetje in matere svojim sinovom in hčeram?

7. Ali je mogoče naš denar (valuta) več vreden, kakor je bil ob času, ko so samostojni v vlado stopili? Ali ni dvakrat, trikrat manj vreden? Ali ni manjša vrednost denarja istotako izguba za kmeta, kakor za vse druge državljane?

8. Ali je bilo pametno ameriansko (Blérove) 100 milijonsko dolarsko posojilo, ki je tako oderuško, da je namesto 100 milj. dolarjev dobila država samo okrog 82 milj. dolarjev. Obresti po 8 % pa v zdravi, zlati valuti! Kaj se to pravi, vsak lahko ve, če zlato kupuje za naš papirnati denar. Od prvega dela posojila (15 milj. dolarjev) so okrog 10 milj. dolarjev pometali proč za dviganje naše valute in danes je nižja, kakor je bila prej, ko so jo pričeli dvigati. Pač pa imamo 10 milijonov dolarjev več dolga in s tem veliko novo breme, katero bodo morali nositi in plačati naši davkoplachevalci.

9. Radi neumne, strankarske izpeljave agrarne reforme se je uničilo samo v Vojvodini letno do 40.000 vagonov žita in 8000 vagonov sladkorja. Kaj vse bi naša država lahko dobila za to zdravo valuto? Ali se je Pucelj kaj boril zoper to nemarnost?

10. Ali je mogoče bilo to pametno od njih, da so glasovali za 1 milijardo in 500 milijonski kredit za vojsko? Prej so vpili, da so klerikalci naredili vojsko, a sedaj se samostojni prav pridno pripravljajo za njo!

11. Ali pa je mogoče bilo od njih pametno to, da so zahtevali centralistično ustavo, po kateri smo Slovenci v državi manj kot pastir v veliki družini in da tako drugi delajo z nami in nas izkoriščajo kakor hočejo, in smo sploh brez vsake moči v državi in nas nikjer ne upoštevajo. Sprejela se je ustava proti veliki večini Slo-

vencev in Hrvatov. Dve leti se je delala in ko je bila narejena, so sami tisti sprevideli, ki so jo naredili, da je neizpeljiva in da so napravili veliko neumnost. Sedaj jo je treba takoj izpremeniti. Izpreminjali pa jo bodo zopet dve ali pa še tri leta. Kam pripelje tako delo državo, vsak lahko ve. Ako bo kmet dve leti zidal hišo, 2—3 pa podiral, je gotovo, da ne bo dolgo časa kolc vozil po svojem dvorišču.

Tovariši, samostojni kmetje iz našega okraja, odgovorite nam na te vprašanja! Če nam na stavljena vprašanja odgovorite stvarno, boste sami prišli do prepričanja, kako uničevalno je bilo gospodarstvo tiste vlade, v kateri so sodelovali tudi samostojni, za našega kmeta kakor tudi za celo državo.

Gospodarski obzornik.

Za naše vrtnarstvo.

V nedeljo, dne 7. januarja, je sklical pripravljalni odbor vrtnarskega društva posvet vseh tistih, ki se zanimajo za vrtnarstvo. Udeležba pač ni bila sijajna, kar je pač znak današnjega časa, ko ljudje nimajo smisla za kaj pametnega in koristnega, pač pa imajo preveč smisla za razna uživanja. Ne mislim popisovati poteka tega posveta, oziroma zborovanja, ampak podati le njegov pomen. Splošno mnenje je vladalo, naj »Sadjarsko društvo za Slovenijo« izpremeni svoja pravila ter naj to društvo obsega tudi vrtnarstvo, zakaj sadjarstvo je le del vrtnarstva. Če bi imeli dvoje društev, enega za sadjarstvo, drugega pa za vrtnarstvo, bi obe društvi le životarili in ne bi bilo tistega uspeha, kot pa če so vse sile in moči združene v enem društvu in gredo skupno na delo. Dne 2. februarja se bo vršil v Ljubljani občni zbor »Sadjarskega društva za Slovenijo«, kjer se izpremene pravila in najbrže tudi naslov. List »Slovenski Sadjar« se izpremeni v toliko, da bo polovica lista posvečena sadjarstvu, polovica pa vrtnarstvu. Novemu društvenemu odboru bosta podrejena dva popolnoma samostojna odseka — sadjarski in vrtnarski — od katerih bo vsak za sebe skrbel za napredek dotične stroke.

Gre sedaj za vprašanje, ali je vrtnarstvo važno tudi za našega kmeta, delavca in obrtnika ali ne. Na to vprašanje je edin odgovor, da je potrebno. Pa poglejmo! Kmet rabi semen, v dotičnem kraju jih ni mogoče dobiti, če jih pa dobi, so slabe kakovosti. Če gre v prodajalno kupovat, jih pač dobi, toda za drag denar — pa naj bi to že bilo, če bi bila prvovrstna — zelo velikokrat pa kupi mačka v žaklju. Dogodilo se je celo, da drago kupljena semena niso niti vzkalila. Toda kje dobiti semena? Tudi to ši šlo. Vrtnarski odsek tega društva misli organizirati naše kmete, da bi pričeli sami gojiti res preizkušeno seme, katero bi ali naravnost ali pa potom društva prodajali tistim, ki ga rabijo. Tako

bi na eni strani bil zadovoljen pridelovalec, ki bi seme lahko in dobro prodal, na drugi strani pa odjemalec, ki bi dobil res dobro in krajevnim razmeram primerno seme. Nadalje bo treba naše ljudi naučiti umno vrtnariti. Če bi to res znali, koliko bi lahko zaslužili posebno okoliščani večjih krajev, n. pr. mest, trgov, industrijskih krajev itd. Marsikaj bi lahko odpadlo, kar se danes uvaža — iz tujine v našo državo in bili bi tudi vstanu celo izvažati. Na ta način bi se lahko popolnoma osamosvojili in ne bi nam bilo treba kupovati zelenjave, ki nam jo pošiljajo naši »zavezniki« Italijani. Sicer pa je važno vrtnarstvo tudi za vsakega najmanjšega kmeta. Ali ni žalostno, da se najde še danes brez števila vrtičnov, gred ali kakor se že imenujejo, kjer vidiš kako semensko zelje in nekaj zanikrne zelenjave. Zraven pa tožijo ljudje, solato jemo tako, ki bi bila za živino, ne za ljudi, nobenih glav nima, kumar sploh ni, ker nočejo rasti, in podobno. Zraven pa se sliši vzdih: »Danes je drugačna zemlja, kot je bila včasih.« Na to je edin odgovor: ne znamo vrtnariti. Če bi znali, bi imeli tako solato kakor naše britehe Krakovčanke v Ljubljani ali pa kot čebele pridni Bolgari v okolici Zagreba in Novega Sada. V vrtnarstvu je treba pouka, katerega doslej še nimamo. To, kar sem povedal glede kmeta, velja deloma tudi za delavca in obrtnika. So, ki imajo hišice z vrtičkom. Prostor bo pa umno izrabil le tisti, ki se za to briga, da pridno prebira strokovne spise se udeležuje tečajev o vrtnarstvu, pogleda tudi na kak boljše urejen vrt, skratka, da se tega posla uči in nauči. Tudi delavec in obrtnik, ki ima lasten vrtiček, mora gledati na to, da si dobi dobrih semen, sadik itd.

Za to bo skrbelo društvo, objavljalo v glasilu ali pa drugim potom razne navete, skrbelo za vrtnarski pouk po kmetih in mestih in delalo na to, da se čim prej ustanovi vrtnarska šola. V tem oziru bomo morali slediti drugim, bolj naprednim državam, kot so Nemčija, Nizozemska, Danska, ki pošiljajo svoja semena,

Samostojni proglas.

Za celo rjuho dolg. Seveda manjka dejanj, zato treba toliko več besedi. Dolgo naštevovanje samostojnih »zaslug« za slovenskega kmeta. Nepotrebno! Zakaj slovenski kmet čisto dobro čuti na lastni koži samostojne »zasluge«.

Proglas govori o prostem izvozu živine. In vendar ni bila še nikdar na izvoz živine naložena tako visoka carina kakor za ministirovanja samostojneža Pucelja. Zakaj Pucelj ni takoj započel borbe zoper carino in čakal, da je kmet vso živino prodal po sramotno nizki ceni ter so mesarji in izvozničarji zaslužili milijone? Zakaj šele potem, ko je bila krava že iz hleva? Ali ni bila najsvetejša dolžnost kmetijskega ministra, da bi takoj, ko je bila odredba o carini izdana, zastavil vse sile, da se carina zniža in mesarjem-izvozničarjem prepreči odiranje našega kmeta. Zakaj o tem samostojni proglas molči?

Samostojneži se dalje bahajo, da so dosegli velike olajšave pri plačevanju davkov. Dokaz je to, da našega kmeta še nikdar ni tako privijal davčni vijak kot ravno za časa samostojno-liberalno-radikalne vlade.

Za pasivne kraje so dosegli koruzo, našteva proglas dalje. V dokaz naj povemo, da je samostojni Ekonom to koruzo in še drugo žito pošiljal občinam za dražje cene kot se je dobila v prodajalnah. Sreča pri tem je bila, da je prišlo na vsakega kmeta povprečno par kil.

»Zadružništvo je dobilo vsled našega četa nov razmah«. Tako bedarijo je zmožen zapisati samo Kmetijski list. Pač pa je »Ekonom« dobil precejšen razmah z državnimi podporami, ki jih je dobival. Samo da ta razmah slovenskemu kmetu ni do danes še prav nič koristil.

»Kmetijska družba« je bil stalen predmet samostojnih skrbi, pravi proglas še naprej. Dokaz je menda to, da je število članov pod samostojnim gospodarstvom za polovico padlo.

Najsijajnejše »zasluge« samostojnih pa so — naši fantje-vojaki. O teh »zaslugah« smo že dosti pisali, še več pa znajo o tem povedati naši vojaki sami. Spominjamo samo to, da se samostojneži še z mezinem niso ganili, ko so naši poslanci ob najhujšem viharju in sramotniju v zbornici zahtevali, da se vojni minister Zečević pokliče pred sodišče, ker je radi nemarnosti vojne uprave zmrznilo in pomrlo 300 naših vojakov. Samostojni poslanci so pač hodili po garnizijah, pa se za naše fante niso dosti menili, v svet pa so pošiljali poročila, da se jim dobro godi, in v narodni skupščini so kričali nad našimi poslanci, da lažejo, ko so le-ti opisovali, kako se godi vojakom po garnizijah.

Letnik 1898! Tudi tega si samostojneži prilastujejo. In vendar je poslal vojni minister v Jugoslovanski klub svojega častnika s poročilom, da je zahteva Jugoslovanskega kluba za oprostitev letnika 1898 ugodno rešena!

Eno veliko resnico pa pove ta proglas, ko pravi:

Pomagali smo, da je dobila država ustavo.

Da, to je največja »zasluga« samostojnežev. Pomagali so nas upreči v centralistični jarm, ki nas tlačil gospodarsko, versko in kulturno in če se ga ne bomo kmalu otresli, bomo izdihnili pod to težo. Na stotine milijonov kron je že izšel iz Slovenije ta centralizem, h kateremu so nam »pomagali« samostojneži. Tega jim slovensko ljudstvo ne bo nikdar pozabilo in nikdar odpustilo.

Priprave za volitve.

OPOZORILO ŽUPANOM!

Z današnjim dnevem je zaključeno reklamacijsko postopanje. Prva najnujnejša dolžnost županov je sedaj, da pošlje vse reklamacije z vsemi predpisanimi dokumenti deželnemu oz. okrožnemu sodišču v oceno.

O tej zadevi govori člen 10. zakona o stalnih volivnih imenikih: Vsako svojo rešitev, izdano po členu 8. tega zakona (zahteva po popravku volivnega imenika) mora občinska komisija uradoma v dveh dneh po preteku pritožbenega roka poslati pristojnemu prvostopnemu sodišču v oceno z vsemi akti vred, ki se nanašajo na to.

Župane opozarjamo posebno na te točke tega zakonskega določila:

1. Vse sklepe glede poprave volivnega imenika mora podpisati občinska komisija t. j. župan in dva občinska odbornika, ki ju zato določi občinski odbor, ne pa župan sam, ker župan sam ne sme volivnega imenika popravljati.

2. Zakon pravi: »V dveh dneh po preteku pritožbenega roka«. Od katerega dne se računa pritožbeni rok? Stvar je tale: Vsak reklamiraneec ima pravico, da se v treh dneh od prejema rešitve svoje reklamacije pritoži. Torej mora občinska komisija čakati 3 dni od tistega dne, ko je svojo odločbo izročila prizadetemu in ima potem še dva dni časa za odpošiljatev aktov sodišču.

3. Župane ponovno opozarjamo, da morajo vse priloge biti potrjene od pristojnih oblasti. Tako n. pr. bo reklamacija neveljavna, če rojstne, oziroma starostne podatke potrdi mesto župnega urada župan. Za vojake, ki so odslužili rok in se vrnili domov, je najbolje, da se priloži odpustnica, in pa potrdilo županstva, da prizadeti sicer stalno biva v občini in je bil le vsled vojaške dolžnosti odsoten.

S tem bi bilo reklamacijsko postopanje končano.

POPRAVLJANJE VOLIVNIH IMENIKOV »URADOMA«.

Dasi bi človek mislil, da so z reklamacijskim postopanjem volivni imeniki končnoveljavno zaključeni, vendar temu ni tako. Zakon o volivnih imenikih vsebuje tozadevno gorostasno nedoslednost, ki jo bodo župani pri pripravah za volitve, marsikje pa tudi volivci, če ne bodo ostro pazili, bridko občutili. Letos so namreč volitve razpisane ravno v času,

ko se vrši tudi uradno popraviljanje volivnih imenikov. In sicer morajo po zakonu občinske komisije uradoma vsako leto od dne 1. do vstetega dne 31. januarja izvršiti popravke volivnih imenikov; pri tem vpišejo vanje s svojim sklepom vse osebe, ki imajo volivno pravico, a niso dotlej vpisane, ter izpuste na isti način one, ki so izgubile to pravico. Občinska komisija vpisuje vojake, ki so odslužili svoj rok, uradoma v volivni imenik po odslužitvi roka. Istotako vpisuje vojake, ki v tem letu odslužijo svoj rok.

Najkasneje do dne 5. februarja pošlje občinska komisija tako popravljeni volivni imenik pristojnemu dež. oziroma okrožnemu sodišču otnem v prepisu tudi vse izpremembe volivnega imenika, ki jih je izvršil meseca januarja.

Ako občinska komisija ne predloži v zgoraj označenem roku volivnih imenikov sodišču, jo sodišče pozove, naj to stori v 5 dneh; istočasno pa ukrene uradoma, kar je po zakonu potrebno za kazno teh poslovalcev. Ako tudi po tem roku občinska komisija sodišču ne predloži volivnega imenika, odredi sodišče sodnega uradnika, da v enem mesecu v zmyslu odredb tega zakona sestavi volivni imenik za to občino in stroški se nalože odgovornim činiteljem v občini.

Tako zakon. Župane opozarjamo tudi na stroga kazenska določila, ki se bodo uporabljala napram njim, če ne bi teh zahtev izpolnili ali pa bi izrabljali svojo uradno moč in upisovali neopravičence.

Povdarjamo zlasti: Uradno bodo upisovali župani vse, ki so do 31. januarja 1923 dopolnili 21 let, bili do tedaj 6 mesecev v občini in so naši državljani ali pa slovanske narodnosti.

Nadalje se vpišejo uradoma vsi vojaki, ki se bodo vrnili do 31. januarja in vsi javni nameščenci, ki bodo do 31. januarja nastavljeni v občini.

Somišljeniki! Pazite, da bo župan opozorjen na vsakega našega volivca, ki bi po teh določilih mogel biti vpisan v volivni imenik. Pri tem ni potreba nikakih reklamacij. Županstvo oz. občinska komisija mora vsakega upisati v volivni imenik. Če bi župan kljub dokazom koga ne hotel upisati ga naznanite in sodišče ga bo z zaporom do treh mesecev ali globo do 3000 Din poučilo spoštovati zakon.

Istotako mora župan uradoma izbrisati vsakega za kogar je dokazano, da nima več pravice biti vpisan v imenik.

Še veliko večje paznje pa obračajte županom, ki so naši politični nasprotniki, da ne bodo izrabljali svoje oblasti v škodo naši stranki. V vsakem takem slučaju nastopajte z vso odločnostjo.

Tajništvo SLS.

ZAUPNIKI!

Posljite nemudoma imena in podatke predstavnikov in njihovih namestnikov naše liste (čuvanje skrinjice) kakor smo naročili v okrožnici. Prosimo storite to takoj!

Tajništvo SLS.

Vprašanja na samostojneže.

(Dopis iz Kranja.)

V ponedeljek so imeli samostojni tudi pri nas v Kranju shod v mali sobici pri Peterčku. Poročal je samostojnež poslanec g. Rajer o delu samostojnih poslancev. Po govoru g. Rajerja pa so zbrali kandidata za radovljiški in kranjski okraj, znanega kričača Ažmana, po domače Medveda iz Hraš pri Lescah.

Rajer je v svojem govoru zelo slavil in povzdigoval samostojno ter navajal velike uspehe, katere so dosegli samostojni poslanci za našega kmeta. Mi, kmetje od SLS, smo se mu seveda smejali, ker smo vedeli, kako farba svoje volivce. Da nas ni bilo malo navzočih od SLS, se je posebno opazilo pri glasovanju za kandidata Ažmana, ker mi nismo glasovali za njega, na kar so nas samostojni strašno grdo gledali, toda nastopiti proti nam niso upali.

V našem okraju je gotovo najmanj dve tretjini samostojnih kmetov že spoznalo samostojneže in jim obrnilo hrbet. Da pa je nekaj še vedno tako zagriženih, pa ne bi bili verjeli in jih le še pomilujemo, da so tako nesrečni za se in za ves slovenski narod, kateremu kopljejo kulturni, gospodarski in narodni grob.

Kmetje iz kranjske okolice vprašamo naše tovariše, samostojne kmete iz kranjske okolice, kaj vendar vidijo, da so dobrega storili samostojni za nas?

1. Ali imamo kmetje manj davkov kot smo jih imeli prej, ko samostojnežev ni bilo na vladi?

2. Ali se po vlakih ceneje vozimo kakor prej?

3. Ali je poština cenejša kakor prej?

4. Ali je manjša trošarina? Samo pri sladkorju plača danes vsak pri 1 kg 32 K. Koliko pa pri drugih stvarih?!

5. Ali je manjša carina, ali se ni davno carina pod samostojno vlado tako dvignila, da je bil vsak izvoz nemogoč in to ob času, ko je kmet moral dvakrat toliko svoje živine in prašičev prodati kakor druga leta in je bil s tem oškodovan slovenski kmet za sto in sto milijonov.

6. Ali so nižje procente od dedščine, podedovanih posestev ali od dote, katere dajejo kmetski očetje in matere svojim sinovom in hčeram?

7. Ali je mogoče naš denar (valuta) več vreden, kakor je bil ob času, ko so samostojni v vlado stopili? Ali ni dvakrat, trikrat manj vreden? Ali ni manjša vrednost denarja istotako izguba za kmeta, kakor za vse druge državljane?

8. Ali je bilo pametno američansko (Blérovo) 100 milijonsko dolarsko posojilo, ki je tako odušsko, da je namesto 100 milj. dolarjev dobila država samo okrog 82 milj. dolarjev. Obresti po 8 % pa v zdravi, zlati valut! Kaj se to pravi, vsak lahko ve, če zlato kupuje za naš papirnati denar. Od prvega dela posojila (15 milj. dolarjev) so okrog 10 milj. dolarjev pometali proč za dviganje naše valute in danes je nižja, kakor je bila prej, ko so jo pričeli dvigati. Pač pa imamo 10 milijonov dolarjev več dolga in s tem veliko novo breme, katero bodo morali nositi in plačati naši davkoplačevalci.

9. Radi neumne, strankarske izpeljave agrarne reforme se je uničilo samo v Vojvodini letno do 40.000 vagonov žita in 8000 vagonov sladkorja. Kaj vse bi naša država lahko dobila za to zdravo valuto? Ali se je Pucelj kaj boril zoper to nemarnost?

10. Ali je mogoče bilo to pametno od njih, da so glasovali za 1 milijardo in 500 milijonski kredit za vojsko? Prej so vpili, da so klerikalci naredili vojsko, a sedaj se samostojni prav pridno pripravljajo za njo!

11. Ali pa je mogoče bilo od njih pametno to, da so zahtevali centralistično ustavo, po kateri smo Slovenci v državi manj kot pastir v veliki družini in da tako drugi delajo z nami in nas izkoriščajo kakor hočejo, in smo sploh brez vsake moči v državi in nas nikjer ne upoštevajo. Sprejela se je ustava proti veliki večini Slo-

vencev in Hrvatov. Dve leti se je delala in ko je bila narejena, so sami tisti sprevideli, ki so jo naredili, da je neizpeljiva in da so napravili veliko neumnost. Sedaj jo je treba takoj izpremeniti. Izpremenjali pa jo bodo zopet dve ali pa še tri leta. Kam pripelje tako delo državo, vsak lahko ve. Ako bo kmet dve leti zidal hišo, 2—3 pa podiral, je gotovo, da ne bo dolgo časa kolc vozil po svojem dvorišču.

Tovariši, samostojni kmetje iz našega okraja, odgovorite nam na te vprašanja! Če nam na stavljena vprašanja odgovorite stvarno, boste sami prišli do prepričanja, kako uničevalno je bilo gospodarstvo tiste vlade, v kateri so sodelovali tudi samostojni, za našega kmeta kakor tudi za celo državo.

Gospodarski obzornik.

Za naše vrtnarstvo.

V nedeljo, dne 7. januarja, je sklical pripravljalni odbor vrtnarskega društva posvet vseh tistih, ki se zanimajo za vrtnarstvo. Udeležba pač ni bila sijajna, kar je pač znak današnjega časa, ko ljudje nimajo smisla za kaj pametnega in koristnega, pač pa imajo preveč smisla za razna uživanja. Ne mislim popisovati poteka tega posveta, oziroma zborovanja, ampak podati le njegov pomen. Splošno mnenje je vladalo, naj »Sadjarsko društvo za Slovenijo« izpremeni svoja pravila ter naj to društvo obsega tudi vrtnarstvo, zakaj sadjarstvo je le del vrtnarstva. Če bi imeli dvoje društev, enega za sadjarstvo, drugega pa za vrtnarstvo, bi obe društvi le životali in ne bi bilo tistega uspeha, kot pa če so vse sile in moči združene v enem društvu in gredo skupno na delo. Dne 2. februarja se bo vršil v Ljubljani občni zbor »Sadjarskega društva za Slovenijo«, kjer se izpremene pravila in najbrže tudi naslov. List »Slovenski Sadjar« se izpremeni v toliko, da bo polovica lista posvečena sadjarstvu, polovica pa vrtnarstvu. Novemu društvenemu odboru bosta podrejena dva popolnoma samostojna odseka — sadjarski in vrtnarski — od katerih bo vsak za sebe skrbel za napredek dotične stroke.

Gre sedaj za vprašanje, ali je vrtnarstvo važno tudi za našega kmeta, delavca in obrtnika ali ne. Na to vprašanje je edin odgovor, da je potrebno. Pa poglejmo! Kmet rabi semen, v dotičnem kraju jih ni mogoče dobiti, če jih pa dobi, so slabe kakovosti. Če gre v prodajalno kupovat, jih pač dobi, toda za drag denar — pa naj bi to že bilo, če bi bila prvovrstna — zelo velikokrat pa kupi mačka v žaklju. Dogodilo se je celo, da drago kupljena semena niso niti vzkalila. Toda kje dobiti semena? Tudi to ši šlo. Vrtnarski odsek tega društva misli organizirati naše kmete, da bi pričeli sami gojiti res preizkušeno seme, katero bi ali naravnost ali pa potom društva prodajali tistim, ki ga rabijo. Tako

bi na eni strani bil zadovoljen pridelovalec, ki bi seme lahko in dobro prodal, na drugi strani pa odjemalec, ki bi dobil res dobro in krajevnim razmeram primerno seme. Nadalje bo treba naše ljudi naučiti umno vrtnariti. Če bi to res znali, koliko bi lahko zaslužili posebno okoličani večjih krajev, n. pr. mest, trgov, industrijskih krajev itd. Marsikaj bi lahko odpadlo, kar se danes uvaža — iz tujine v našo državo in bili bi tudi vstanu celo izvažati. Na ta način bi se lahko popolnoma osamosvojili in ne bi nam bilo treba kupovati zelenjave, ki nam jo pošiljajo naši »zavezniki« Italijani. Sicer pa je važno vrtnarstvo tudi za vsakega najmanjšega kmeta. Ali ni žalostno, da se najde še danes brez števila vrtničnov, gred ali kakor se že imenujejo, kjer vidiš kako semensko zelje in nekaj zanikrne zelenjave. Zraven pa tožijo ljudje, solato jemo tako, ki bi bila za živino, ne za ljudi, nobenih glav nima, kumar sploh ni, ker nočejo rasti, in podobno. Zraven pa se sliši vzdih: »Danes je drugačna zemlja, kot je bila včasih.« Na to je edin odgovor: ne znamo vrtnariti. Če bi znali, bi imeli tako solato kakor naše brihtne Krakovčanke v Ljubljani ali pa kot čebele pridni Bolgari v okolici Zagreba in Novega Sada. V vrtnarstvu je treba pouka, katerega doslej še nimamo. To, kar sem povedal glede kmeta, velja deloma tudi za delavca in obrtnika. So, ki imajo hišice z vrtničkom. Prostor bo pa umno izrabil le tisti, ki se za to briga, da pridno prebira strokovne spise se udeležuje tečajev o vrtnarstvu, pogleda tudi na kak boljše urejen vrt, skratka, da se tega posla uči in nauči. Tudi delavec in obrtnik, ki ima lasten vrtniček, mora gledati na to, da si dobi dobrih semen, sadik itd.

Za to bo skrbelo društvo, ošjavljalo v glasilu ali pa drugim potom razne navsvete, skrbelo za vrtnarski pouk po kmetih in mestih in delalo na to, da se čim prej ustanovi vrtnarska šola. V tem oziru bomo morali slediti drugim, bolj naprednim državam, kot so Nemčija, Nizozemska, Danska, ki pošiljajo svoja semena,

razno drevje, rože itd. celo v Ameriko in Avstralijo, pri tem pa služijo lepe denarce.

Vsakemu, ki ima res kaj veselja do napredka našega vrtnarstva in sadjarstva, toplo priporočamo, da pristopi kot član k temu društvu. Koliko bo znašala članarina z naročnino vred za list in kam je denar poslati, o tem bom še poročal. Vse to določiti občni zbor dne 2. februarja. Končno naj še omenim, da namerava društvo ustanovljati svoje podružnice tudi po deželi. Dokler pa teh ni, naj vsak pristopi k osrednjemu društvu, ki se za sedaj še imenuje »Sadjarско društvo za Slovenijo«. Na tem zborovanju se je tudi poudarilo, da to društvo nima ničesar skupnega s takimi imenovano »Gojkovo vrtnarsko šolo« v Kranju, ki obstoji na papirju že čedno številno let, storila pa ni ničesar, ker nima članov in ker cel odbor tvori le ena in ista oseba.

Prijatelj vrtnarstva.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	2. jan.		5. jan.		8. jan.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolarji (eden)	362	—	369	—	368	—
avstrijske krone (sto)	—	—	—	—	—	—
češkoslov. krone (ena)	11	60	—	—	—	—
angleški funti (eden)	—	—	—	—	—	—
francoski franki (eden)	—	—	26	—	—	—
italijanske lire (ena)	18	68	18	80	18	94
bolgarski levi (eden)	—	—	—	—	—	—
carski rublji (sto)	—	—	—	—	—	—
nemske marke (sto)	—	—	—	—	—	—
rumunski leji (eden)	—	—	—	—	—	—
švicarski franki (eden)	—	—	71	—	—	—
poljske marke (sto)	—	—	—	—	—	—
mažarske krone (sto)	—	—	—	—	—	—

g Konec krone. S 1. januarjem je dejansko prestala biti krona plačilno sredstvo. V smislu vladne odredbe morajo vsi zavodi od 1. januarja 1923 dalje voditi račune v dinarjih. Na tujih denarnih trgih, n. pr. na borzi v Curihu itd. nič več ne označujejo vrednosti krone ampak le dinarja. S tem je pravzaprav naša krona, katero je vlada v Belgradu umetno ubila na račun dinarja, izginila s tega sveta.

g Kritje našega denarja. Najpreje se moramo vprašati, koliko imamo v prometu sploh papirnatega denarja. Začetkom januarja 1922 smo imeli papirnatega denarja za 4 tisoč 667 milijonov dinarjev, koncem decembra 1922 pa za 4 tisoč 863 milijonov 80 tisoč dinarjev. Število papirnatega denarja se je torej pomnožilo za 196 milijonov 80 tisoč dinarjev. Kritje papirnatega denarja začetkom januarja 1922 je znašalo zlatih dinarjev 401 milijon 400 tisoč, od katerega odpade 74 milijonov 200 tisoč na kovano zlato, 16 milijonov 730 tisoč na srebro in 308 milijonov na tuje denarne vrednosti. V začetku decembra 1922 pa je znašalo kritje le še 348 milijonov 100 tisoč zlatih dinarjev. Kakor se vidi, se je kritje precej zmanjšalo. Pač uspeh demokratsko-radikalno-samosvojne vlade.

g Drugi obrok ameriškega posojila v znesku 10 milijonov dolarjev, ki bi ga morali dobiti že meseca novembra lanskega leta, še do danes ni izplačan. Amerikanci že vedo, zakaj...

g Koliko bo Mažarska plačala na račun vojne odškodnine? Reparacijska komisija objavlja, da je Mažarska dosedaj na račun vojne odškodnine plačala tri milijarde kron v zlatu.

CENE.

Zitni trg. Trgovci z žitom so pričeli nakupovati žito za izvoz in sicer vsled vesti, da bo izvoz neomejen. Povpraševanje je veliko ali ne toliko ponudb. Iz Novega Sada poročajo, da je pšenica poskočila od 425 na 437 Din 50 p, umetno sušena koroza od 282.50 Din na 300 Din. Pretekli teden je bilo prodane največ črne moke in sicer za vojsko, pa tudi po beli moki je bilo večje povpraševanje kot sicer, zato je cena moki št. 0 poskočila od 592 Din 50 p na 625 Din, črni moki št. 6 od 480 na 525 Din. Po ječmenu je malo povpraševanja in mu je cena od 302 Din 50 p do 310 Din 50 p. Tudi po ovsu je bilo malo povpraševanja in mu je bila cena od 287 Din 50 p do 300 Din. Cene mekinjam od 151 Din 25 p do 165 Din. Mekinje je dovolj na razpolago.

Maribor. Pšenica 450 Din, rž 400 Din, ječmen 400 Din, oves 350 Din, koroza 400 Din, fižol 400 do 500 Din, krompir 125 do 150 Din, zelje 450 do 500 Din.

Čakovec. Pšenica 460 do 462.50 Din, rž 375 do 400 Din, ječmen 337.50 do 350 Din, oves 331.25 do 337.50 Din, koroza 325 do 362.50 Din, fižol 375 do 475 Din, krompir 112.50 do 125 D.

Ilok. Pšenica 420 Din, rž 340 Din, ječmen 300 Din, oves 280 Din, koroza 250 Din, fižol 600 Din.

Virovitica. Pšenica 425 Din do 430 Din, rž 337.50 do 338 Din, ječmen 300 do 310 Din, oves 287 do 287.50 Din, koroza 250 do 260 Din.

Požega. Pšenica 420 Din, rž 350 Din, ječmen 275 Din, oves 275 Din, koroza 225 Din, fižol 400 Din, krompir 150 Din.

Subotica. Pšenica 425 Din, rž 350 Din, ječmen 300 Din, oves 275 Din, koroza 245 Din.

Cene v Avstriji v avstrijskih kronah: Pšenica 380 tisoč t. j. 475 Din, rž 320 tisoč t. j. 395 Din, ječmen 280 tisoč t. j. 350 Din, koroza 210 tisoč t. j. 325 Din, moka št. 2 520 tisoč t. j. 650 Din, moka za kruh 440 tisoč t. j. 550 dinarjev.

g Cene petroleju. Na podlagi odredbe odbora monopolske uprave od 8. decembra objavlja uprava državnih monopolov, da se bo prodajal od 1. januarja 1923 petrolej po ceni 550 Din za 100 kg.

g Dragost na Ruskem. Po poročilih, ki so prispela z Ruskega, je stal dne 21. septembra 1922 v mestu Krasnojarskem v Sibiriji pud (16.38 kg) pšenične moke 19 milijonov rubljev, krava 95 milijonov rubljev, en funt (41 dkg) mesa 600.000 rubljev, šivalni stroj 25 milijonov rubljev.

ZIVINA.

g Nazorovanje krav v Kanadi (severna Amerika). Angleški listi poročajo, kako nadzirajo v Kanadi krave-mlekarice. Dnevno zapisujejo, koliko daje krava mleka in koliko poje ter kakovost mleka. Krave, ki ne prinašajo čistega doblčka, to je, ki pojedjo toliko kolikor dajo, prodajo za meso. Na ta način dobe izbiro najboljših in najzdravejših krav, ki dajejo najboljšo mleko in najboljšo mlado živino. Na ta način se zviša kakovost in množina mleka pogostokrat za

100 odstotkov. Strogo nadzorujejo tudi plemenske bike

g Mažarske svinje za Švico. Švicarska je na željo buhimpeštanske trgovske zbornice načeloma pristala na uvoz svinj iz Mažarske.

DAVKI.

g Pred povišanjem taks! Dne 4. jan. je bila seja gospodarsko-finančnega komiteja ministrov. Predvsem se je sklepalo o povišanju taks na prošnje in sploh o popovišanju državnih dohodkov. Govorilo se je tudi o carinah, ker pa predlog o povišanju carin in carinski pravilnik še nista gotova, se bo o tej zadevi razpravljalo na prihodnji seji.

g Koliko plača samo ena tovarna žveplenk takse? Tovarna za vžigalice «Drava» v Osijeku je plačala za mesec december 1922 monopolnih pristojbin (taks) za 18 milijonov 116 tisoč kron. V celem letu 1922 je plačalo to podjetje na takсах za vžigalice 143 milijonov 623 tisoč 600 K. Seveda gre to vse na račun nas — odjemalcev.

g Dohodki na 7 tobačnih tovarn. V naši državi imamo 7 tobačnih tovarn, katere imajo letno dohodkov okoli 1 milijar'e dinarjev.

g Nova izvozna carina na žito. Kakor poroča belgrajski «Preporoč» bo uvedena sledeča izvozna carina na žito (vagona): pšenica 500 Din, koroza 300 Din, pšenična moka 200 Din.

PROMET.

g Pristojbine za nakaznice v gotovini. S 1. januarjem 1923 naprej se pristojbine za poštne nakaznice ne plačujejo več v znamkah, ampak v gotovini (k pristojbinam za poštne nakaznice se šteje nakaznina in izplačnina).

g Gozdne železnice na račun vojne odškodnine. Ministrstvo za gozdove in rudnike namerava v kratkem naročiti večjo množino materijala za gozdne železnice in sicer tračnice, vozove, lokomotive itd. Te železnice, ki naj bi imele nalogo olajšati prevoz raznega materijala, nameravajo zgraditi v Sloveniji, Bosni in gozdnatem ozemlju Srbije.

g Dohodki in izdatki lokalne železnice Ljubljana—Vrhnika. Leta 1918 je imela vseh dohodkov 189.993 K 1 v, izdatkov pa 156.774 K 3 v, torej prebitok 33.218.98 K; leta 1919 vseh dohodkov 546.724.96 K, izdatkov 380.889.55 K, torej prebitok 165.835.14 K; leta 1920 vseh dohodkov 1.316.540.46 K, izdatkov 1.048.574.89 K, torej prebitok 267.965.57 K; leta 1921 vseh dohodkov 2.125.936.21 K, izdatkov 2.031.735.99 K, torej 94.200.22 K.

g Nad 6 milijonov dinarjev za popravila cest zahteva ministrstvo za javna dela od finančnega ministrstva. Od tega bi odpadlo na gradbeno ravateljstvo v Ljubljani 704 tisoč dinarjev. Seveda če bodo pa denar tudi dali, je pa drugo vprašanje.

ZADRUŽNIŠTVO.

g Novo srbsko zadržno podjetje. Novosadski občinski zastop je odstopil srbski kmetijski družbi veliko zemljišče v bližini klavnice. Družba ustanovi tamkaj veliko podjetje za mlečne in mesne izdelke.

RAZNO.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugem mesecu januarja t. l. sleskec poučne tečaje in predavanja: 1. V pone-

deljek, dne 8. januarja v Beasnel ob 15. uri v šoli (o umni reji živine, pom. okr. ekonomia Ikladnik). 2. V četrtek, dne 11. januarja v Dolnji Lendavi (tečaj o ravnanju z letošnjim vinom, okr. ekonom Vojsk). 3. V nedeljo v Dolenji vasi, kočevski okraj, v šoli ob 10. uri (o sadjarstvu in travništvu, pom. okr. ekonomia Zdolšek), v Smartnem pri Litiji (o obnovi vinogradov, okr. ek. v Polju pri Muljavi, v šoli ob 14. uri (o racionalnem gnojenju in ravnanju z gnojem, pom. okr. ekonomia Jereb), v Podzemlju ob 10. uri po maši v šoli (o kmet. izobrazbi in o živinoreji, pom. okr. ekonomia Konda), v Domoincih v Prekmurju ob 13. uri (o izboljšanju travnikov, pom. okr. ekonomia Pavlica), v Grančanih v Prekmurju (o živinoreji in izboljšanju hlevov (okr. ekonom Vojsk), v Črni na Koroškem (o pospeševanju živinoreje, okr. ekonom Wernig).

g »Sadjarško društvo za Slovenijo«, ki je bilo ustanovljeno leta 1921, šteje 2000 članov.

g Delavske plače na Češkoslovaškem so zmanjšali za 20 odstotkov s 1. januarjem leta 1923 in s 1. februarjem jih zmanjšajo za še nadaljnjih 5 odstotkov.

in časopisih — mora biti v cirilici, vse organizacije in stranke, ki so zgrajene na plemenskem ali verskem temelju, se morajo razpustiti. Kakšen balkanski norec je to napisal, ne vemo. Zakaj na ta način mora Pašić celo pravoslavno cerkev razpustiti, ker je to organizacija zgrajena na verskem temelju. In pri teh radikalih išče dr. Susteršič pomoči, da bi razbil Slovensko ljudsko stranko!

Volivno gibanje je zelo živahno. Demokraci se pripravljajo med seboj, radikalci so sprti zlasti v Vojvodini, kjer ima večino radikalcev za seboj Protić, zemljoradniki so razcepljeni v več skupin, socialisti in komunisti še ne vedo, kaj bi.

V Belgrad je došel dr. Korošec, ki se je vrnil iz Vojvodine, kjer je imel razgovore z Bunjevci, Nemci in Mažari. Če bodo Nemci in Mažari postavili lastne kandidate, se še ne ve, ker jih ogromno število ni vpisanih v volivni imenik. (V Jugoslaviji je 600.000 Nemcev in 500.000 Mažarov).

Avtonomistična skupina muslimana dr. Spahe bo postavila lastno listo in upa, da bo centraliste v muslimanski stranki popolnoma potolkla.

Ponovne prošnje samostojnežev za sprejem v vlado je radikalna vlada končno odbila, kljub temu, da je bivši poslanec Rajer hodil od radikala do radikala in da je celo dr. Vošnjak moledoval pri Pašiću za usmiljenje. »Balkan« pravi, da bi »kmetijaci najboljše storili, ako bi se vobče ne pokazali več v političnem življenju, nego ostali pri mesarsko-mesetarski obrti, ki jo še najboljše razumejo.« Tako naše ljube samostojneže tudi v Belgradu od prave strani poznajo.

DRUGOD.

V Rusiji je pretekli mesec zboroval kongres vseh ruskih sovjetskih republik, ki so združene v rusko državo. Sklenilo se je, da se bo Rusija imenovala Zveza socialističnih republik. Sedaj obsega ta Zveza sledeče republike: Rusija, Belorusija, Ukrajina, Georgija, Azerbejdžan, Armenija in daljnjevzhodna republika. Rusija zopet sega od Poljske do Japonske.

Konferenca v Lozani se ne premakne z mrtve točke. Gre za Mosul, pokrajino v severni Mezopotamiji, ki je sicer še turško ozemlje, toda pod angleško oblastjo. V Mosulu so še milijarde turških lir vredni neizčrpani petrolejski vrelci. Angleži kot dobri trgovci jih seveda ne marajo izpustiti iz rok. Turki pa tudi vedo, da pomeni Mosul zanje veliko narodno bogastvo in velik vir državne blagajne — zato zahtevajo Mosul zase. Tako se še vedno lasajo za milijarde in nihče noče odnehati. Turki so nahujskali svoje pristaše v Mosulu, da so zanetili vstajo proti Angležem. Seveda so Angleži navajeni takih vstaj in znajo takoj zdravilno poseči vmes.

Anglija, Francija, Italija in Belgija še vedno ne morejo najti načina, kako bi nemško kravo tako pitali, da bi vsem štirim dajala dovolj mleka. 132 milijard zlatih mark je dolžna Nemčija kot vojno odškodnino. Nekaj časa je plačevala, potem se je pa naveličala. Da pa ne bi mogli Francozi izsiliti iz nje, se je sama iztrudala — ubila

je svojo valuto in sedaj posebno Francozi debelo gledajo. Vse svoje gospodarstvo in popravljane po vojski prizadetih krajev so opirali na nemške zlate marke — pa jih je kar nenadoma zmanjkalo. Franciji proti raditega težka gospodarska kriza. Zato je skušala Francija kar kratkim potom zasesti Porenje, najbogatejše nemške kraje z velikanskimi tovarnami in premogovniki ter iz njih iztisniti zlate marke. Toda tega pa nista pustili Anglija in Amerika.

Sedaj so se zopet sešli zavezniki v Parizu, da se pogovore, kako bi Nemčiji omogočili odplačevanje vojne odškodnine. Anglija je predlagala, naj se Nemčiji dovoli za štiri leta oddih, dolg naj se vsaj za polovico zniža in po štirih letih, ko se Nemčija malo opomore, naj zopet začne z odplačevanjem.

Francozi pa pravijo, da ne morejo dolgo čakati, kvečjemu dve leti. Popusta ne dovolijo nikakšnega, razven če Amerika in Anglija odpustita Franciji toliko dolga, kolikor bi iz Nemčije manj dobila. Nemčija pa naj plačuje na ta način, da zavezniki pobere vso nemško carino v Porenju, davek na prevoz in še druge »malenkosti«. Če pa Nemčija tudi tega ne more, naj se Porenje takoj zasede. Francozi so se nekaj časa pregovarjali, ker pa se niso mogli zediniti, so se razšli. Nemčija je tudi s tem zadovoljna. Kjer se dva krogata, ima tretji dobiček.

V Italiji gospod Mussolini misli, da nima nujnejšega dela kakor kovati načrte, kako bi Slovence poitalijančil. Sedaj je razdelil slovansko Primorje v tri dele, da bi Slovane bolj raztrgal in razbil ter jih izročil italijanskim večinam. Istra je pokrajina zase z glavnim mestom Pulj, Trst z okolico je zase, Goriško pa je priklopil videmski pokrajini z glavnim mestom Videm. Tako je Gorica po dolgih stoletjih prenehala biti glavno mesto. Goričane je to tako zabolelo, da so tisti dan, ko se je to zvedelo, razobešili črne zastave, trgovci so zaprli svoje trgovine, meščanstvo pa je priredilo velik protesten shod in ogromen žalni sprevod. Mussolini je vse to takoj zvedel ter poslal goriškim Italijanom tolažilno brzovjavo, češ, naj drže disciplino in naj se uklonijo, ker je to potrebno vsaj za toliko časa, da se Slovenci poitalijančijo. Pa bo čakal še g. Mussolini.

Mažarski vedno huje raste greben. Po trianonski mirovni pogodbi ne sme imeti vojaštva razen malega števila za domačo varnost. Zato pa se na drug način skuša pomagati. Vlada je predložila zakon za zaščito države. V tem zakonu je cela vrsta določb, kako more vlada v kratkem času zbrati prav znatno armado v »zaščito« države. Mala antanta prav pozorno zasleduje mažarske skrivalnice.

Grčija bi se rada pridružila mali antanti. V ta namen je prišel v Belgrad naš poslanik na Grškem Balugdžić, ki je navorjal našo vlado za ta korak. Vendar se sodi, da Grčija ne bo sprejeta v malo antanto, ker bi si naprtla s tem samo nove obveznosti, koristi pa nobene.

Na Češkoslovaškem je te dni neki komunist streljal na finančnega ministra dr. Rašina in ga težko ranil. Proti dr. Rašinu je zadnji čas v čeških listih nastala velika

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
cena je in trajnije se kakor usneni
Najbolje varstvo proti viagi i mrazi!

Razgled po svetu.

DOMA.

Zelo sumljivo je poročilo, katero je dal pri zadnji seji ministrskega sveta zunanji minister dr. Ninčič. Povedal je, da se je lozanska konferenca slabo končala, da je Francija pridobila Italijo, da jo podpira, zato pa bo Francija podpirala Italijo v njenih sporih z Jugoslavijo. Kaj je še poročal, se ne ve, pač pa je čudno to, da se je sklenilo takoj osnovati svet državne obrambe, ki ima nalogo v najkrajšem času izdelati načrt o vseh vprašanjih, ki nastopijo ob vojnem stanju. Prometni minister pa se je naenkrat spomnil, da je nad vse nujna ureditev železniškega prometa. Saj je prav to, samo to je čudno, da se je začelo kar nenadoma tako muditi. Obenem pa je ministrski svet sklepal, kako dobiti denarja za vse to.

Radikalna stranka vedno bolj kaže pristno lice, kolikor bolj misli, da je edina gospodovalka v državi. Iz vse Pašičeve politike se vidi, da je njegov namen do konca izpeljati najstrožji centralizem in Srbom še bolj izročiti edino in vodilno vlogo v državi. Srbski radikalni list »Tribunac« je že razvil radikalni program za bodočo skupščino: država naj se imenuje kraljevina Srbija, državni jezik bodi edinole srbski, vsa pisava — v šolah

gonja. Posledica je bil atentat nanj. Vlada je takoj izdala proglas, v katerem pravi, da bo odločno nastopila proti takim poizkusom. Moderne države žanjejo, kar same sejejo z brezverstvom in poveličevanjem takih atentatorjev, ki delajo in mečejo bombe v njeno trenutno korist. Potem se ni čuditi, da začnejo nekega dne bombe tudi naj leteti.

Tedenske novice.

d Občni zbor Kmetске zveze za logaški okraj. V nedeljo, 14. januarja se bo vršil ob treh popoldne v Društvenem domu v Dol. Logatcu občni zbor Kmetске zveze za logaški sodni okraj. Na občnem zboru bo poročal poslanec Stanovnik. Pozivamo vse somišljenike, da se občnega zbora v največjem številu udeležijo.

d Občni zbor Kmetске zveze za Belokrajino se bo vršil v nedeljo 21. januarja ob 9. dopoldne v Društvenem domu v Metliki. Člani Kmetске zveze in somišljeniki cele Belokrajine naj se občnega zbora udeležijo. Govoril bo poslanec Nemančič in zastopnik iz Ljubljane.

d Tečaj županske zveze za kamniški okraj bo v nedeljo 28. januarja ob 9. dop. v Društvenem domu v Domžalah. Župani, obč. svetovalci in odborniki ter vsi drugi, ki se za občinske stvari zanimajo, naj pridejo v največjem številu na ta tečaj. Po županskem tečaju bo sestanek, na katerem se bomo razgovarjali o nekaterih važnih vprašanjih. — Podružnica Županske zveze za kamniški okraj.

d Občni zbor Kmetске zveze se je vršil na Silvestrov večer na Vrhniki. Zastopniki so se ga polnoštevilno udeležili. Poslanec Stanovnik je poročal o političnem položaju, urednik Šmodej je govoril o volivnem gibanju.

d Prevoz v Judenburgu ustreljenih vojakov bivšega 17. pešpolka. Začetkom maja leta 1918 je med vojaštvom bivšega slovenskega 17. pešpolka v Judenburgu na štajerskem nastal upor, ki je zahteval 6 žrtv. Te so bile po zadušenem uporu na podlagi razzsodbe prekega sodišča ustreljene in pokopane v skupnem grobu na pokopališču v Judenburgu. Osnoval se je sedaj v Ljubljani poseben pripravljalni odbor, ki sestoji iz bivših vojakov 17. pešpolka in ki namerava skrbeti za prevoz zemeljskih ostankov ob priliki tega upora ustreljenih vojakov iz Judenburga v domovino. Odbor hoče tudi skrbeti, da se preostalim priznajo primerne preskrbnine.

d Finančni minister carinikom. Ker razne pritožbe zaradi grdega postopanja nekaterih carinikov napram potujočemu občinstvu nikdar niso prenehale, je izdal finančni minister ukaz carinikom, naj se vzdržujejo nepotrebnih sekatur občinstva in naj zaradi par dolarjev in frankov ne spravljajo cele države ob njen ugled. Zlasti priporoča finančni minister carinikom, naj se ne odločajo za prenos državnih zadev na tujce, ampak da se vse zadeve rešijo v domači državi. — Ta ukaz je jako umesten, ampak če bo kaj

zalegel, je drugo vprašanje. Balkanec je balkanec.

d Minister za kmetijstvo je sedaj Gljivo Supilo, hrvatski radikal.

d Za velikega župana ljubljanske občlasti je imenovan dr. Vilko Baltič, mariborske pa dr. Miroslav Ploj. Pokrajinski namestnik Hribar še ostane. Tako plačujemo sedaj namesto enega komandanta kar tri. O blaženi centralizem!

d Vrhovna prednica šolskih sester je postala s. Angelina Križanič, prednica šolskih sester v Celju.

d Izgubil se je sivi starček Slovenski Narod in ne ve, ne kam ne kod. Še ne dolgo, kar je udrihal po dr. Šušteršiču kot narodnemu veleizdajalcu — danes ga zagovarja in jemlje v zaščito; še ne dolgo, kar je branil nedeljivost Slovenije, danes se mu to čisto pravilno zdi; še ne dolgo, je bil pristaš zagrebških kongresistov, ki so proglasili svoj boj centralizmu in centralističnim strankam — danes snazi čevlje radikalom. Orientacijo je izgubil, revež!

d Tajništvo Jugoslovanske kmetске zveze ima še 200 izvodov našega koledarčka v zalogi. Na to opozarjamo naše čitatelje, posebno člane Kmetских zvez. Koledarček je zlasti za kmetovalce neprecenljive vrednosti.

d Zaupni sestanek je imel v ponedeljek 8. t. m. v restavraciji pri Levu v Ljubljani dr. Ivan Šušteršič. Bilo je navzočih kakšnih 20 osebnih prijateljev njegovih. Kakšni so sklepi, ne vemo. To pa vemo, da bo boj proti dr. Šušteršičevim poskusom, kako v korist centralističnih in svobodomiselnih strank škodovati SLS, ravno tako brezobziren kot proti svobodomiselnim strankam samim. V tem oziru nobene nejasnosti! Ljudska stranka bi je odločilen boj za obstoj slovenskega ljudstva v političnem, kulturnem, gospodarskem in verskem oziru. Ljudstvo pa je več kot oseba, pa naj bodo to tudi dr. Šušteršič in njegovi prijatelji. Ipsi videant.

Naročniki v Nemški Avstriji dobe v današnjem listu položnice dunajske poštne hranilnice. Ime na položnici naj jih nič ne moti. Nismo si mogli pomagati drugače, kajti na naš račun bi poštni uradi ne sprejemali plačil. Poštno potrdilo naj vsak dobro shrani. Naročnina znaša za celo leto 52 Din, za pol leta 26 Din. Ta znesek naj preračuna v nemške avstr. krone vsak sam po sedanjem tečaju krone.

Izseljenci v južno Ameriko, pozor! Generalni izseljeniški komisariat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Zagrebu objavlja: Precejšnje število naših državljanov, ki se hočejo izseliti v Južno Ameriko, potuje preko Trsta, kjer si nameravajo preskrbeti pri konzulatih dotičnih držav potrebne vizume. Večinoma odpotujejo iz svojega kraja, preden so si preskrbeli urenji, ki jih zahtevajo dotični konzulati za izdelovanje vizumov, ali prihajajo z dokumenti, ki jih zahtevajo konzulati Severne Amerike za odpotovanje v Severno Ameriko, nimajo pa onih dokumentov, ki so potrebni za potovanje v Južno Ameriko. Naša delegacija v Trstu vsled tega večkrat prihaja v neugodni položaj, kjer mora zadrževati naše državljanke več dni ali celo več tednov, da dobi odgovor od pristojnih obla-

sti glede osebnih podatkov izseljenca. Poleg rednega potnega lista se zahtevajo od onih, ki potujejo preko Buenos Airesa ali Montevidea v Južno Ameriko, so nastopni: 1. Potrdilo, da dotična oseba ni bila kaznovana. 2. Zdravniško spričevalo, da je dotična oseba zdrava in da ni imela preje nikakih bolezni. To spričevalo mora biti potrjeno od pristojne občine. 3. Potrdilo občine, da je dotična oseba sposobna izvrševati svoj poklic. Izseljenci morajo ta potrdila, prevedena na italijansko ali francosko, prineseti seboj, da jim ne bo treba plačati visokih stroškov za prevod in za legalizacijo pri naši delegaciji. Izseljenci v Južno Ameriko se opozarjajo na ta navodila.

d Orjunaš je na Dunajski cesti v Ljubljani napadel redovnico in jo s palico udaril na tihnik s psovko: Prokleta baba. Sokolska kultura, ki jo učita «Jutro» in «Domovina».

d Orjunaški-sokoli so v Planini ponoči s kamenjem napadli župnišče. Orožniki so na delu.

d Nevarno je obolel general Maister, osvoboditelj Maribora.

d Neresnične govornice. Pokrajinska uprava nam je poslala sledeče sporočilo: «Koncem lauskega in v prvi polovici letošnjega leta so se razširjale govornice o raznih velikih nerednostih v državni žrebnarni na Selu pri Ljubljani. Tudi časopisi so prinašali vesti o tem. V zadevi so se vršile pri pokrajinski upravi obširne predpoizvedbe in zasliševanje prič v svrhu eventualne uvedbe disciplinarne preiskave proti odgovornim funkcionarjem državne žrebnarne, pri deželni sodišču v Ljubljani pa kazensko sodno postopanje. Pri obeh se je izkazalo, da so bile vse vršene nerednosti popolnoma neosnovane. Povzročitelja le-teh veterinarski major v p. France Rebernak in Anton Gliha, oba bivša uslužbenca državne žrebnarne, sta bila od deželnega sodišča v Ljubljani radi pregreška po § 104. srb. kaz. zak. celo obsojena, in sicer prvi na 1000 Din kazni ali 8 dni zapora, drugi pa na 500 Din kazni ali 10 dni zapora ter oba na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvrševanja kazni. Z ozirom na izid kazenskosednega postopanja in ugotovitve povodom predpoizvedovanja in zasliševanja pri pokrajinski upravi ni nobenega povoda, da se uvede proti obdolženim funkcionarjem drž. žrebnarne disciplinarno postopanje. Vodstvo žrebnarne ni le zagrešilo nobene nerednosti, ampak je vršilo v vsakem pogledu svojo dolžnost v polni meri in v najtežjih časih s hvalevredno požrtvovalnostjo.» — Pokrajinski namestnik Iv. Hribar.

d Marjine kongregacije po hrvatskih šolah so zopet dovoljene.

d Hudi Mariborčani. Izšla je nova stanovjska naredba, ki daje hišnim posestnikom pravico, da znatno povišajo najemnino svojim gostačem. Seveda so se te pravice povsod hišni posestniki takoj v najvišji meri poslužili, če je bilo še tako malo krščansko. Mariborski gostači pa se niso kar tako udali. Strahli so se v skupni organizaciji in povedali gospodom posestnikom, da ne bodo niti flica plačali, pač

pa so pripravljani z njimi se dogovarjati. Hišni posestniki so pač napravili kisle obraze, pa pomagati se ni nič dalo. Ali naj ves Maribor našenejo pred sodišče?

d Stanovanjsko sodišče. Vsled sklepa ministra za socialno politiko od 1. januarja se bo na podlagi stanovanjskega zakona in pravilnika o njegovem izvrševanju osnovalo pri ministrstvu za socialno politiko stanovanjsko sodišče. Poleg tega višjega sodišča se bodo osnovali po vsej državi stanovanjski odbori, ki bodo reševali v prvi instanci predložene spore ter vse zadeve, ki spadajo v njihov delokrog.

d Vse invalide, vojne vdove in sirote, včlanjene pri splošni organizaciji vojnih invalidov, vdov in sirot — Poverjeništvu za Ljubljano in okolico obveščamo tem potom, da se bo vršil dne 21. januarja t. l. ob pol 9. uri dopoldne v prostorih gostilne pri »Zlatorogu« 3. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: Volitev predsednika občnega zbora, poročilo funkcionarjev, absolutorij, volitev novega odbora ter razno-terosti.

d Ljudska posojilnica v Novem mestu, reg. zadr. z neom. zavezo, ki posluje v I. nadstropju poslopja Gospodarske zveze (bivša Ferličeva hiša na Glavnem trgu) sporoča, da je glasom sklepa načelstvene seje od 27. decembra 1922 zvišala obrestno mero pri nevezanih vlogah na 5 %, pri vezanih pa na 5 1/2 %. Daje tudi pod ugodnimi pogoji posojila na vknjižbo, menice in tekoči račun.

d Neka belgrajska tvrdka pošilja na naša županstva in druge urade »Spomenico« kot spomin na kraljevo poroko. Spomenica obsega razne slike iz kraljeve poroke. Značilno pa je, da je besedilo srbsko, hrvatsko, rumunsko in deloma francosko, le slovenskega ni nikjer. Belgrajčani naj se najprvo nauče slovenski, potem naj pa hodijo po naše kronice! Spomenico — retour, nazaj!

d Pritožbo zoper ljubljanske volitve je pokrajinska vlada zavrnila. Kdaj se bodo vršile županske volitve, se še ne ve, ker Hrubar spisa še ni podpisal.

d Nov državni praznik je 9. januar, rojstni dan kraljice Marije.

d Dijaške gospodinjne so povišale ceno za hrano mesečno za 100 dinarjev.

d Smrtna nesreča v Fali pri Mariboru. Pri elektrarni v Fali je zadnje dni preteklega leta močan veter podrl lesene

stebre za električno žico pri delavskih hišah. Hčerka železničarja Webra je hotela iti 31. decembra k sosedom. Med potjo je pobrala žico s polnim električnim tokom, ki jo je takoj usmrtil. Tudi njena mati, ki je prihitela na pomoč, bi kmalu postala žrtev. Rešili so jo delavci.

d Popravek. V zadnji številki Domoljuba smo na str. 7 priobčili dopis iz Grosupljeja, kjer je tiskarski škrat skočil iz ojnice. Stavek: Seveda, če bomo imeli tak občinski odbor (13. vrsta od spodaj šteto) itd. se mora glasiti pravilno tako-le: Seveda, če bomo imeli tak občinski odbor, kakor ga imamo sedaj, ki mu je bolj pri srcu en milijonar, kakor cele vasi revnih kmetov in bajtarjev, ne bomo nikoli nič takega v občini napravili. — Zadnji stavek pa se mora pravilno glasiti: Če se bo stekal ves dobiček, ki ga sedaj pobirajo naši gostilničarji, mesarji in trgovci, v občinsko blagajno in če se še alkoholne pijače obdavišje, bomo v kratkih letih imeli dovolj denarja ne samo za šolo, cerkev, pokopališče itd., temveč tudi za zidanje delavskih hišic tovarniškim delavcem, katerim že sedaj primanjkuje zdravih in cenih stanovanj. — Uredništvo.

d Mlada žrtev otročje lahkomisljenosti. V bližini Celja je 8letni Pavček ustrelil 31. decembra 1922 z revolverjem v 5letnega sosedovega sina Franceta Brvarja in ga zadel v trebuh. Fantka so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

Listnica upravnitva. Naročnik g. Fran Kostanjevec, ki je v pismu dne 7. jan. poslal 7 Din naročnine, naj pove svoj natančni naslov, ker ga je pozabil navesti v pismu.

d Najdena vtopljenca. Iz potoka Javornik pri Koroški Beli so potegnili vtopljenca, kateri je ležal v vodi približno teden dni. Kdo je, se ne ve. Meril je 168 cm, starost približno 50 let. Oblečen je bil v črne hlače in črn telovnik. — V bližini Polšnika so pa našli ležati na skali približno 40 let starega vtopljenca s popolnoma razpadlim obrazom. Sodi se, da je bil utopljenec pogrešani železniški delavec Ivan Ščuka iz Ljubljane. Pokopali so ga v Polšniku.

d Naš doma, glasilo slovenske mladine prinaša v letošnji 1. številki: dr. Korošec: Našemu domu za novo leto (potreba državoostanstva), dr. A. Stanovanje (zdravniški nasveti), Justin: Savinjski flosarji (opisuje eden najlepših delov štajerske Slovenije in njene prebivalce), Božidar: Moje cvetke (vojaška povest), Janje: Pod vaško lipo napovedujejo boj surovosti, Dekleta pa v Dekličkem vrtcu igrajo Lušno špelo in pametno Minko. Društveni glasnik prinaša poročila naših delavnih izobraževalnih društev. »Naš doma« stane za celo leto samo 10 Din. Naroča se pri Upravi »Našega doma, Celje, hotel Bell vol.

d Vinko Lovšin: Jurček, kuplet za tenorsolo in moški zbor s spremljevanjem klavirja. Založil prireditelj (Rakovnik sal. zavod). Cena 3 Din. Zelo ga priporočam našim društvom, ker je prav lahak in učinkovit.

NE POZABIMO vložiti napovedi o dohodnini. To se mora zgoditi pred koncem januarja, sicer izgubimo pravico do vložitve in nas davčna oblast sama obdavi. Za sestavo te napovedi je neobhodno potrebna knjiga: 2 un., DOHODNINA. Knjiga je lahko umljiva in opremljena s praktičnimi vzorci. Olajšala bo delo in pribrnila marsikaj na davčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbilkov, katere mora v napovedi uveljaviti, da se mu dovolijo olajšave in znižja davčni postavki. Knjiga velja 8 Din, po pošti 1 Din več. Knjiga se dabi v Jugoslav. knjigarni v Ljubljani. — Istotam se dabi tudi knjižica: Kakšne

neposredne davke imamo in kako jih plačujemo. Cena 4 Din, po pošti 1 Din več.

d Najdeno. O blinkočnih dneh minolega leta je nekdo v prodajalni KTD (Nieman) v Ljubljani pozabil zavoj tkanin (belega blaga). Upravičenec naj se čimprej zgleda, da se mu vrne lastnina, drugače se bo izročila v dobra namene.

Sirom domovine.

IZPOD TRSKE GORE PRI NOVM MESTU.
V bajmoški grajski kapelici so tudi bile na Sveto jutro tri maše. Prišel je sloveči novomeški učitelj, znani cerkveni govornik, pevec o. Otokar. Pri najv. opravilu sta stregla dva »Orliče« v kroju, kar je bilo spodbudno. — Ljudstvo je postalo zadnji čas dokaj trezno. Gostilne so skoro povse prazne. Piije pa se nemalokrat preveč v zidanicah; preteklo mesec so se dogodili tu pa tam vanje tudi vloni. V očigled splošni draginji in pomanjkanju je škoda sleherne kaplje, ki na ta način preide. — Ob nedeljskih popoldnevih pa bo šel vsak zaveden katoličan v župno cerkev k blagoslovu in kršč. nauku, ki je še vedno izmed vseh pri in najpotrebnejši.

RIBNICA.

Ribniški »bajerbec« ali kako se ogenj panati ne sme. Ena kratka povest za preprosto ljudstvo, ven dana na svetlobo vsakega ognja skuz ta ribniški »bajerbec«. Dobi in bere se zastoj samo pri kakem ognju v Ribnici. — Je avtonio in tulilo in gorelo. Je goret la dolgi Janez, ramku ne on, se reče njegova hiša. Je drla veselina ribniška srenja ogenj gledat in gospod. Je prišla brigalina iz Bukovec, brez konj na dveh kolesih, in ogenj panala. Je ostal še en ogorek. Je pripeljal Otovčenov France, rib niško brigalno na bajer, odvili cevi kakor so dolge in jih dali fantičkom, da so jih prišli na vsakem koncu. Pa je stal pri ognju en stric, so imeli v rokah eno trobilo, ki ogenj v vedo eila. In se pridrvijo fantički s enim koncem cevi k stricu, ki so imeli trobilo. So držali stric trobila, prišli za cev, se prišli za glavo. Konec cevi je bil narobe. »Narobe konec je pravil, so rekli stric, ki niso mogli trobilo v cev vtakniti, — seveda, če jo narobe — in so jih zapodili nazaj do bajeja. So tam rekli fantički: »Narobe konec je pravil, so rekli stric.« In se fantički pridrvijo s ta pravim narobe konec nazaj. So bili ta pravi narobe konec in stric in trobilo deset korakov od ogorka, ogorek pa skrit — zmenč. »Cev podaljšati« so rekli stric. So prinesli kolesček cevi, narobe navite. Sta je prišla dva fantička vsak na enem koncu, se zadržela čez dve njeni, če ni bila kosenca, prinesla en konec cevi stricu, ki so bili dali trobilo gospodu, ki lasem ljudi strize. So namerili gospod, ki lasem ljudi strizejo in kocinam obraz suzije, trobilo na ogorek, ga pogasil in rekli: »Take! pa nič več.

IZ STARE OSELICE.

Po dolgem času zopet par vrstic. Naj zvede naši širim okroglo zemlje tratrestni rojaki vsaj par drobni novic iz kraja, kjer jih je s suljevo roko zibala mati prave Kranjske korenine. Šlabe posledice svetovne vojne še niso izginito. Ena je: Ostudne kletve v raznih tujih jeziki, katere zlasti moška mladina v svoje veliko sramoto pogosto ponavlja. Mož in fant, ki je količjak izobražen, nikdar ne ponavlja tujih umazanih kletvic. Le živalsko podivjani in do skrajnosti posuroveli človek more imeti mnenje, da se postavi s robotim pridruženjem in s ciganskimi kletvicami. Tega se gotovo ne zaveda, da ga ta razvada v pošteni družini dela ostudnejšega, kot če bi bil po obrazu umazan s živalskim blatom. Druga. Iz stolpa naše župne cerkve se še vedno oglašajo najmanjši svenček ker mu je vojska vzela močnejša tovarisa. Ljudje so pričeli sbrati donar za dva nova gvozova. Rojaki, katerim se je sreča prijazno nasmejela v donarnem oziru, prispevajte po svojih močeh, da se čimprej oglašajo preko naših kmetijskih domov blagodonec bim, bam, bom. — Pred leti je umrl v Ameriki Fr. Burnik znan po pridevku Samoraznik. Trda je bila njegova usoda, zgodaj je osiretel, dočasel pri tujih ljudeh in pozneje odšel v Ameriko, ondi je delal

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti PALMA

kaučuk potpešnike in potplate

v premogokopu in si precej prihranil in se poleg tega zavaroval na življenje. Po njem je sedaj podedoval njegov stric Janec Burnik, oslabeledi starček brez imetja lepo vsoto četrtn milijona kron. — Pred nedavnim časom je bilo brati v časopisih, da je izdale železniško ministvo naredbo proti nedostojnosti v železniških vozovih. Prav je to in potrebno. Umestno bi pa bilo to naredbo razširiti tudi na avtomobilske zveze. To naj pojasni naslednji slučaj: Božične praznike se peljem z avtom Skolija Loka—Ziri, natlačeni smo bili potniki kot slaniki v sedlu. Tu se pririne skozi vrata debeli Žirovski Anže in zahteva sedeža, a pri taki gubeji je bilo to nekaj težkega. Anže vsame na piko slepega invalida in ga tako surovo nahrull, da se je neki hrvatski potnik sgrajal rekoč: »kaj menite, da smo potniki vaši prasici. Anže se je po svoje odrezal: »Če se ne odmaknete, vas pomčem ven!« Brez komentarja.

HOTEDERSICA.

Po dolgem času bodo tudi nam zopet zapeli novi zvonovi. Livarna v Ljubljani nam je zagotovila 3 zvonove v skupni teži 28 meterskih centov. Dne 13. t.m. jih bomo pripeljali in 17. na naš domač praznik sv. Antona Puščavnika bo slovesna blagoslovitev ob 9. uri dopoldan, na kar se potegnejo v zvonik. Popoldan priredi Slov. kat. izobraž. društvo igre »Stari in mladi« v korist zvonovom. Sosedje, prihitite ta dan v obilnem številu k tej veliki slovesnosti.

RAJHENBURG.

Dne 20. decembra 1922 je po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti umrl spoštovan in ugleden mladenič, Mihael Dvoršak star 21 let. Rajni je bil član Orla v Rajhenburgu. Bil je vsakemu zelo dober, zvest, vlijuden in ugleden mladenič. — Mi, tvoji tovariši, žalujemo po Tebi, dragi Mihael, hodi Ti zemlja lahka, Tvoji rodbini pa naše iskreno sožalje.

VRH SV. TRESH KRALJEV.

Izobrazevalno društvo, ki je do zadnjega časa dremalo, se je prebudilo k novemu življenju. Pod novoizvoljenim odborom, katerega duša je razumni in marljiv predsednik Kavčič, je društvo jeseni priredilo dobre uspele igre: »Jezica nad petelinom in kesc in »Cevljarc. Ljudi se je kar trlo. — Nastala je potreba, da si zgradimo Dom in so priprave se v polnem teku. Dom bo najvišji v celi Sloveniji — 800 m nad morjem. — Za farno cerkev Sv. Tresh Kraljev nameravamo naročiti nove bronaste zvonove z intonacijo h, e (stari mali gis), v kvartsextakorduro, kar se nepopisno veličastno glasi, ker sme tudi prej take imeli. — Ustanovili smo poleti tudi pevsko društvo Zvon sv. Tresh Kraljev. Zbor šteje — čeravno sme v visokih gorah — 26 pevcev in pevki. Koliko navdušenje vlada za petje pri nas, se spozna iz tega, da so tudi moške in žene pri zboru. Vsi člani redno obiskujejo vaje in skušnje. Le vrlo naprej! K temu pomagaj Bog na priprošnje sv. Cecilije, ki je zbor čisti kot svoje posebno zavetnico. Obe društvi sta ob celodnevnom čiščenju (21. novembra) pristopili skupno k sv. obhajilu. Z lepim petjem pri obhajilu miži je Zvon do solz ganil navzoče vernike. Dne 22. novembra je pevsko društvo napravilo skromno domačo slovesnost o priliki praznovanja svoje nebeske zavetnice sv. Cecilije.

Premovanje govedi v l. 1922

(Zakasnelo.)

Vsled pomanjkanja krme, ki je nastopilo po hudi suši in iz tega izvirajoče slabe kakovosti goveje živine se premovanja v letu 1921 niso vršila. V to namenjena denarna sredstva so se obrnila v vzdrževanje najboljših in najlepših starejših plemenskih bikov in je ta način uporabe pri danih razmerah na splošno gotovo več koristilo.

Nič kaj boljše niso bile prehranjevalne razmere letošnje jesen; vsled pomanjkanja krme je živina bila v jako bornem stanju. Radi tega ni imelo pomena splošnih premovanj v velikem številu prirejati. Pač pa so se po celi Sloveniji na jesen vršila

licencovanja bikov združena s premovanjem najboljših plemenjakov, ker upamo na ta način rešiti zopet nekaj starejših bikov pred predčasno odprodajo.

Splošna pregledovanja in premovanja goveje živine, pri katerih je bil dognan tudi ženski material, so se vršila letošnje jesen na šestih krajih in sicer so to bila sledeča: živinska razstava na Bledu, za katero je prispevalo in jo omogočilo kmetijsko ministvo, dalje prva razstava matične živine v St. Jurju ob juž. žel.; zadruga premovanja v Selcih, Sodražici in Strugah ter okrajno premovanje v Marenbergu.

Misel zadrugnih premovanj je bila letos jako srečna. Pri zadrugnih premovanjih dobe odlikovanja le oni živinorejci, ki so s svojim trajnim delom prispevali k napredku živinoreje, dočim so priznanja pri okrajnih premovanjih včasih lahko bolj od naključja odvisna, ker se podeljujejo tudi za slučajne torej ne trajne uspehe.

Najlepšo živino je to leto pokazala živinorejska zadruga v Sodražici. Posebno prijetno nas je na premovanju v Sodražici iznenadila precejšnja zenačenost prignanega materiala, žival je bila živali podobna. To znači lep napredek, ki naj zadrugo spodbuja, da nadaljuje svoje delo po zadržani poti. Dobro znamenje je bilo zadostno število razstavljenih bikov, ki so večinoma dosegli lepa priznanja. Prav posebej moramo omenjati dve in pol leti starega sivca, ki ga redi g. Modic Urban od sv. Gregorja. To je danes morda najkrasnejši bik na celem Dolenjskem, zadosti širok in globok in je dobil prisojenih 29 enot in 250 dinarjev nagrade.

Glede uspeha stoji na drugem mestu živinorejska zadruga v Strugah, ki je z mnogoštevilnim dogonom matičnih krav pokazala veliko zanimanje. Vsled pitčlejših krmskih razmer so bile živali v reji nekoliko za Sodražico, vendar se pa jasno kaže stalen napredek kot vpliv dobro organiziranega podrobnega dela. Ta zadruga že nekaj časa sem slovi po tem, da je pri naku pu in dodelitvi plemenskih bikov silno izbirčna. V naslednem zasledovanju tega cilja je dosegla zadruga živina zaslužen sloves med dolenjskimi živinorejci. Število bikov, ki jih je zadruga razstavila, sicer ni bilo visoko, a bili so vsi prvovrstni. Omeniti je, da se je pri tej zadrugi premovanje vršilo na podlagi matične knjige, tako da ga je smatrati lahko kot redno revizijo plemenskih živali v smislu zadrugnih pravil.

Jako lepa je bila razstava govedi v St. Jurju ob južni žel., katero je priredil živinorejski odsek tamkajšnje kmetijske podružnice. Je to najmlajša pa veliko obetajoča živinorejska organizacija. Letošnje pomlad se je izvršil vpis najboljših živali v matično knjigo in že letošnje jesen je podružnica vpriporila razstavo vpisane živine. To se je zgodilo o priliki obiska srbskih kmetovalcev, ki so bili polni hvale o razstavljenem materialu. Naloga odseka je delovati na zboljšanje mlečnosti pri pomurski pasmi. Odsek živahno deluje ob velikem zanimanju okoliškega prebivalstva. Razstavljenе živali so nudile lepo sliko, zlasti kar se rastnosti tiče. Osobito sta zbujala zanimanje dva starejša bika, šestletni pšenične barve ter štiriletni sivec (lastni-

ka Urlep in Rozman). Živinorejski odsek ima hvaležno polje: razven zvišanja mlečnosti bo treba delovati tudi na večje zenačenje zunanjih oblik. Vsekakor pa imamo tukaj že danes dobro ozrejevališče za plemenske bike pomurske pasme, s čemer je napravljen važen korak k osamosvojitvi.

Prav lepo se je obneslo premovanje v Češnjici, kjer je pokazala živinorejska zadruga v Selcih svojo živino. Ta zadruga je najstarejša živinorejska zadruga v Sloveniji in razpolaga trenutno brezdomno z najboljšim plemenskim materialom na Gorenjskem. Vsled tega jo je smatrati za važno oporišče pri nadaljnem pospeševalnem delu na Gorenjskem. Zalagati jo bo treba z najboljšimi plemenjaki in jo spodbujati k marljivemu delu s predavanji, tečaji itd. V tem slučaju bo selška dolina lahko postala zakladnica za plemensko živino ostale Gorenjske. Na razstavi smo videli precej lepe, zastavne bike, krave so bile srednje težke in lepe ter z vsemi znaki povoljne povprečne mlečnosti. Iz tega materiala lahko zadruga pri smotrnem delu čez nekaj let vzgoji prvovrstno plemensko živino, za katero bo našla prav dobrih odjemalcev.

Omeniti mi je še premovanje v Marenbergu, za katerega se je tamkajšnji okrajni zastop že tri leta potegoval. Pokazalo se je, da je bilo splošno pregledovanje silno potrebno, kajti ugotovilo se je silno pomanjkanje dobrih bikov, navzlic temu, da so v okraju vsi pogoji za uspešen razvoj živinoreje dani. V okraj je treba zanesti le podrobno delo potom pouka in navsata pri plemenskem odbiranju in pravilni vzgoji plemenskega naraščaja.

Hi koncu poročila naj omenim še sledeče: Letošnja premovanja so jasno pokazala vrednost organiziranega podrobnega dela. Material pri živinorejskih zadrugah nas je o tem zadostno prepričal. Za tako delo pa ni treba ravno zadruge, opravljajo ga lahko živinorejski odseki pri občinah ali podružnicah, glavno je, da se začne delo pravilne plemenske odbire in nabava dobrih plemenjakov resno in smotreno izvrševati. Samo besede danes ne zadostujejo več, treba praktičnega izvajanja. Kjer si krajevni faktorji niso na jasnem, želijo pa napredka ter se podrobnega dela ne ustrašijo, naj povabijo pristojnega živinorejskega inštruktorja ali okrajnega ekonomista, ki bo dal podrobna navodila.

Niso bile mnogoštevilne letošnje živinorejske prireditve, a vršile so se večinoma v oporiščih naše živinoreje in zaradi tega silno važne. Če bomo imeli enkrat doma dobro urejena vzrejevališča, smo prestali najhujšo krizo v naši živinoreji, zakaj dosegli smo delno osamosvojitve tudi na tem polju. Dosedaj so boljši naši živinorejci v številnih slučajih dokazali, da znajo tudi oni vzrejeti dobre bike, ki se lahko pokažejo pred vsakim še tako kritičnim očesom. Dal Bog, da najdemo med živinorejci še dosti razumnih in pridnih sodelavcev, ki bodo svoje zmožnosti postavili v službo domače živinoreje. To je domoljubno delo prve vrste, v korist kmečkega stanu kakor tudi ugledu naše pokrajine, od katere pričakujejo naši južni bratje z vso pravico potrebnega napredka in novih pobud.

Ing. Jos. Zidanšek, živinorejski nadzornik.

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Meternikove dobe.

Spisal † Peter Bohinjec.

(Dahje.)

Gospodu kaplanu se zaslila v glavi in sumljive misli sprelete njegovo dušo. Vse besede in obnašanje treh deklet mu švigajo pred očmi. Skoro ni vedel, kaj početi. Ali ni bilo treba dolgo premišljevali. V tistem hipu skoči iz zasede našemljen človek in mahne s kolom po kaplanu. Ta se je ob šumu zasukal in kol je zletel mimo njegovega hrbta. Takrat dvigne kaplan svojo gorjačo in mahne po rokovnjaču. A tudi ženska je hipoma ozdravela in skočila pokonci. Spopadli so se vsi trije in začel se je boj na življenje in smrt. Kaplanov udarec je že toliko omamilo nasprotnika, da je imel gospod Kajetan več opravili s praskajočimi rokami ženske, kakor z moškim napadalcem. Tega je kmalu spravil pod-se, naposled pa se mu je posrečilo, da je tudi žensko položil poleg moškega. Tega je zvezal za roke s svojim pasom, žensko pa je privezal za kite k napadalčevim nogam. V tem je ženska zabrlizgala na piščalko, a gospod Kajetan je tekel na vse pretege v bližnjo vas in tri romarice, ki so hitro pritekale na lice mesta, so le zaničljivo gledale za bežečim kaplanom.

Ko so vaščani pridri oboroženi nad rokovnjače, ni bilo več ne duha ne sluha ne o Travnovih treh, ne — o Golobarju in Burkaši.

Razburjen je prišel gospod Kajetan domov, praznoval sveti dan, a spisal je še listi sveti večer pismo do škofa s prošnjo, naj ga prestavijo drugam, ker v Komendi ni več varen življenja. Na mizi pa je ležalo pismo vodiškega kaplana, ki mu piše, da je prestavljen v Mengeš.

Na Senti Janžev dan sta šla oba na Brnike po slovo h gospodu Matevžu, ki ju je oba odpeljal na novo službo s svojim vozičkom.

»Brez žrtv ni zmage,« je ponavljal brniški beneficijal.

IX.

Veliki Groga je sedel v voltini onkraj Jame, udolbeni ob Savi v skalnati čeri in imenovani »Brankov kevderc«. Poleg njega je sedela grbasta Agala in se zakrivala v beli kožuh. Pred njima je stala njena hči Mica s svetlimi očmi. Nekaj tovarišev je čepelo ob malem ognju na robu čeri in si grelo premre ude.

Bila je suha zima in svitla noč — listi sveti večer. Prazničen glas je odmeval po vsi sorški ravnini, na obrazih rokovnjaške družčine pa se je brala nevolja in jeza.

»Ti si bila forej ob grobu, Mica?« povpraša harambaša svojo hčer.

»Nisem bila pri odprtem grobu, ko so vanj zavalili truplo mojega Groge in z njim vred še tri druge, ki so pomrli po poti od kmetskih udarcev. Pravila mi je vse to Burkaša. A kaj to? Saj želujem že drugič po svojem ljubem. Toda te grozne muke, ti neusmiljeni udarci, ki so padali na naše

uboge ljudi od Brnikov do Mekinj. Jaz nisem mogla gledati vseh teh krutosti od blizu. Bi se bila izdala. Burkaša mi je pravila, da so vlekli mojega Groga za pete po kamenitih stopnicah in je udarjal z glavo ob kamen. Ni čuda, da je izdihnil. Grozno! Takih muk niti mi ne iznajdemo,« je pripovedovala hči Velikega Groge z živo ponašo, dokler ji solze niso zalile oči in vzele govorico.

Rokovnjači so molčali in kovali maščevanje.

»Pusti kolesa, ki se več ne obračajo in sedi na sanke, pusti ranjke tam, kjer so, in se brigaj za žive, Mica!« izpregovori a lileh sedeča sloka ženska, držeč v naročju obezano glavo Golobarjevo. Njene plave oči se zagledajo v ranjenčeve oči, njene ustnice pa se nategnejo in razlegnejo v zaničljiv, hudoben posmeh. Bila je Travnova Jera. Pa nadaljuje:

»Ko bi bila šla ti danes z mano, bi se tvoje svetle oči zaverovale v fanta, da bi hipoma pozabila vse srčne rane. Pustimo mrtni v miru in glejmo, da dobimo v roke glavnega junaka naših nasprotnikov. Meni bi se bilo danes kmalu posrečilo, da ni ta nerodna roka mojega Golobarčka vse skvarila.«

Ranjenec je nekaj godel sam zase, Jera pa je pripovedovala popoldanski dogodek pod kriško graščino.

»Ni nam šel na led. Golobarjeva roka je spretna za lov na golobe, je urna za krajo ženskih robcev, toda kol mu je izpodletel,« skonča Travnova Jera.

»Imaš prav, Jera,« se oglasi majhen možiček ob ognju, »komendskega kaplana moramo dobiti — živega ali mrtvega. Škoda, da si danes zaigrala vlogo spokornjene romarice,« skonča Kovar iz Šmarce.

»Meni se tako zdi, da bo s Kajetanom težko kaj. Culi, da so mu tla postala vroča in preden nam pride spet v pest, bo že Bog ve kod na drugem koncu kranjske dežele. Ti kraji niso več za nas in gledati moramo, da se premaknemo onkraj Kranja,« modruje Jera in boža glavo svojega ranjenca.

Veliki Groga je zadovoljen majal svojo glavo in potrdil Jerine besede: »Jera ima prav. Nazaj se pomaknemo proti Udnemu borštu. Tacman nas pričakuje z veseljem.«

Ob bukvi je sedela Mica in molčala. Njene oči so bile uprte v mater. Obe sta bili zamišljeni in smehu ni bilo na njunih ustnicah, ko so tovariši začeli izbijati surove dovlepe. Mici se je prigunsilo doseganje življenje in v dnu njenega srca je tlela iskra, ki se je večala in večala, dokler ni butnila na dan. Obrne se do harambaše in s solznimi očmi začne govoriti:

»Oče, jaz sem sila tega življenja. Sveti dan bo jutri, mi pa ga bomo praznovali v ti duplini.«

»Saj je naš Zveličar tudi v voltini prebil nocojšnjo noč,« ji odvrne Jera posmehljivo. Ali staremu Grogi se oči zaiskre, iz njegovih prsi se dvigne nestrl ponos in zakliče z zaletenim glasom:

»Mica, pojdi na Stegna v Omejačevo bajto in se ogrej, da prideš spet k pameti. Komatar iz Češnjevka naj gre s tabo. Mi gremo do Mraka na Žerjavek. Jutri večer odrinemo nazaj proti Udnemu borštu. Pa še ti pojdi, Fundeška, ker imaš majhnega otroka.«

»Ga nimam,« odvrne Fundeška. »Nesla sem ga v Vodice in položila v vežo gospodu Nacetu, rekoč: Ker ste nam vzeli može, pa Vi redite naše otroke. Saj mi je hudo za mojo Francko, a zastrašili sem hotela gospoda kaplana in uverjena sem, da bo bolj skrbel za njo kakor jaz sama.«

»Kakor komu kaže,« pristavi Kovar hladno in se obrne.

»O dobro kaže,« nadaljuje Fundeška. »Sem se že enkrat prepričala, da je otrok v prav varnem zavežju. Gospod Nace jo ima rad, kakor bi bila njegova. V naročju jo je držal Francko, ko sem pribračila k njemu, postrežnica pa ji je posteljico pripravljala. Moja Francka bo še nekoč taka cerkvena pevka, da ji ne bo para. Kar mačka rodi, miši lovi. Moj Tomaž je pevec in godec, jaz imam dober glas, ni vraga, da bi se ne izpolnilo moje prorokovanje. Samo to prosim, harambaša, da gospodu Nacetu nihče nič žalega ne stori, dokler redi mojega otroka. Gospod Nace sam nam ne bo škodoval, ali komendski dragonar ga je premolil.«

Harambaša zagodrnja nekaj pred se, njegova hči pa odide s svojim spremstvom.

»Jur, jaz pojdem nocoj v Trboje k polnočnici,« zine Mica Komatarju, ko stopata po klancu proti Trbojam. Pojdi še ti. Trbojski gospod je miren mož in jaz imam vanj zaupanje.

»Kaj poreko ljudje, ako naju spoznajo? Ne kaže, Mica,« odvrne zamišljeno Komatar. Mici upade pogum. Za sabo je čula govorico.

Harambaša je že stopal s svojo četo proti Žerjavku. Pri Mraku se odpro duri in šteljačarji vstopijo. Samokrese polože na mizo in zahtevajo prenočišče.

»Zdaj bomo najprvo molili,« izpregovori junaška gospodinja in vzame molek v roko. Veliki Groga ni ugovarjal in je molil rožni venec z domačimi. Led se je tajal tudi ob njegovem srcu in ko je gospodinja povzdignila glas: »Ki si ga Devica rodila,« je Groga obrisal solzo izpod oči s svojim rokavom. Samo Bog jo je videl. Spomin otroških let mu je šinil mimo glave.

»Pojdite na onostran v zidano hišo,« reče hišni gospodar neljubim gostom.

»Mi ostanemo tukaj, pojdite domači tja,« kaj,« odgovori Groga zapovedujoče.

In domači so se morali umakniti v mrzlo zidano hišo. Malharji so ostali v leseni hiši in Šunkarica je prišla v hišo z zibelko, sedši na materno posteljo.

»Ti že ne boš spala na moji postelji,« reče Mrakovka in postavi zibel obenem z mize na tla.

»Tiho, drugače utegneš videti rdečega petelina na strehi,« odvrne Šunkarica osorno in Mrakovi so umolknili ter odšli v zidani konec.

Ko se je zaznal dan, so neljubi gostje že izginili iz hiše in iz vasi.

Tam gori v Tenetišah v Bidovi bajti pa je gostoval kapitan Tacman in njegov opro da Polonjek. Strahovala sta vso okolico in vabila starega Groga, da se vrne v trske niško okolico.

In stari Groga je dospel. Na Stefanij večer je bilo napovedano kurjavišče pod krivo jelko v Udnem borštu.

Tacman je poročal harambaši o svojem delovanju. Stari Oroga je poslušal z veseljem kapitanovo poročilo. Za trenutek se je pomladil in izbrisal nevesele spomine preteklih dni. Njegova hči je stala poleg njega, opasana z zlatim sklepancem, ovenčana s srebrno verižico in z pozlačeno avbo na glavi. Tacmanu se razširi njegovo veliko srce, ko mu je Mica s svojim pogledom pretresla obisti.

»Le poglej jo, Tacman, mojo Mico, kako je že zala, dasi je pokopala že dva moža. Tebi jo izročim v varstvo, da se je nagledaš, in ti jo popeljem pred jarek pod krivo jelko. Dobro si varoval naš stari dom. Vse ti je pokorno, naši in drugi ljudje. Kaj hočem drugega, kakor da te izberem za svojega namesnika in naslednika. Ljudje božji, kapitan Tacman je od danes naprej vaš harambaša! Trejtič že odlogam časi, ki sem jo nosil celih 30 let med vami, in zdaj upam,

da sem jo odložil zadnjič. Tacman je mož zato. Vranjek je bil nesrečen, Mali Oroga je imel smolo, Tacman pa naj ima srečo in zdravje!»

Stari znanci iz prvega dela naše povesti so se gnelli okrog novega para, so potopili žale spomine, veselje se jim je bralo na obrazih in pogum se jim je užigal v prsih.

»Na dolga letala« so vpili.

Ognji so goreli kakor kresovi, meso se je peklo in mast se je cvrla, vino se je ločilo in par za parom se je vrtil na gosli Fundeškinega Tomaža. »Finfranje« je trajalo do ranega jutra.

Solnce je zažarelo izza gora, se je povspelo na nebo in posijalo tudi skozi goste smreke Udnega boršla. Golniški grad se je svital pod Kriško goro, Zaloški zvonik se je kazal na planoli, le robali Storžec si je nadel na beli plešč temno kapo.

(Dalje.)

Prava sredstva lepote! Katera drže, Kar obečajo!

že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza-obrazna pomada zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčni opeklini, lisam, hrupovi koži, odstrani zajedavce, ogrce, nabore in vsakovrstne nečistosti kože. — 2 velika porcelanasta lončka z zavojnico in poštino 25 dinarjev.

Elza-lilijno mlečno milo najmilejše ter najlincejšo milo lepote! — Ideal vseh mil! — Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha. — 4 veliki kosi z zavojnico in poštino 35 din.

Elza-pomada za rast las krepi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, lomljenje in cepljenje las, prhut in prerano osi-
velost itd. — 2 velika porcelanasta lončka z zavojnico in poštino 25 dinarjev.

En poskus zadostuje, da tudi Vi rečete:

„To je ono pravo!“

Iščite v vseh poslovalnicah samo prave Elza-preparate od lekarnarja Feller.

Različno: Lilijno mleko 6 Din; brkomaz 3 Din; najfinejši Hege-puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 Din; najfinejši zobni prašek »Hege« v patent-dozah 10 Din; puder za dame v vrečicah 2 Din; zobni prašek v škatljah 3 Din, v vrečicah po 2 Din; sachet (dišava) za perilo 3 Din; šampon za lase 2 Din; rumenilo za obraz 12 pismov 12 Din; najfinejšo parfeme od 15 Din dalje; cvet za lase 20 Din; Elza-katranovo milo 5 Din. — Za različne predmete se računa zavojnica in poština posebej.

Na vse gornje cene se računa za sedaj še 5% doplačila.

Naročilna pisma nasloviti na: Eugen V. Feller, lekarnar Stubica Donja, Elzatrč št. 16, Hrvatsko.

Dele vodne žage

ki so ostali komu pri prenarejanju in so še za silo uporabni, KUPIM. — Ponudbe na upravištvo »Domoljuba« pod »Vodna žaga 59«.

da sem jo odložil zadnjič. Tacman je mož zato. Vranjek je bil nesrečen, Mali Oroga je imel smolo, Tacman pa naj ima srečo in zdravje!»

Stari znanci iz prvega dela naše povesti so se gnelli okrog novega para, so potopili žale spomine, veselje se jim je bralo na obrazih in pogum se jim je užigal v prsih.

»Na dolga letala« so vpili.

Ognji so goreli kakor kresovi, meso se je peklo in mast se je cvrla, vino se je ločilo in par za parom se je vrtil na gosli Fundeškinega Tomaža. »Finfranje« je trajalo do ranega jutra.

Solnce je zažarelo izza gora, se je povspelo na nebo in posijalo tudi skozi goste smreke Udnega boršla. Golniški grad se je svital pod Kriško goro, Zaloški zvonik se je kazal na planoli, le robali Storžec si je nadel na beli plešč temno kapo.

(Dalje.)

Redna zveza

iz Bremena preko Southamptona, Cherbourga v New York poloma prekrasnih američanskih vladnih parobrodov United States Lines.

PRIHODNI ODHODI:

President Roosevelt 17. jan., 23. febr.
Amerika 7. febr., 11. aprila
President Harding 14. febr., 21. mar.
George Washingt. 21. febr., 28. mar.
Zahlevajte prospekt le plovne listine št. 146.

UNITED STATES LINES

BELGRAD, Travnička ulica 1.
in vse večje potne pisarne.

Mladenič, prost vojaščine, rokodelca, se želi izdati v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, staro 20 do 26 let. Prednost imajo šivilje, ali pa take s kakim posestvom. — Ponudbe na upravo lista pod ROKODELEC 135.

Iščem DEKLICO

z dežele, pošteni staršev, 10—14 let staro, za POMOČ K OTROKOM. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Domoljuba« pod številko 152

Vajenca za vrtnarsko obrt

14letnega, sprejemem takoj. — Hrane in stanovanje v hiši. — IGNACIJ STREKELJ, trgovski vrtnar, Spodnja Šiška 66.

VOŠČENE SVEČE

za cerkveno porabo priporoča ANTON ŠKRBE ml., svečarna, Žužemberk št. 27.

KUHARICA

dobi službo v župnišču v št. Jerneju. — Prednost imajo Dolenjke. Priglasiti do 20. t. m. 109

Ob dobro dobi in stanoviti vodi

želim kupiti ŽAGO

Tudi POSESTVO, ako bi bilo zraven, vzamem. — Ponudbe pod: »ŽAGA 83« na upravištvo »Domoljuba«.

Kosilni STROJ

malo rabljen, ceno naprodaj. — Vprašanja na upravištvo »Domoljuba« pod »KOSILNICA«.

Poročne prstane

v veliki izbori priporoča JOSIP JANKO, urar v Kamniku na št. 121 (nasproti farne cerkve).

V župnišču na IGU sprejmo

DEKLO

ki bi hotela ostati dalj časa pri hiši. — Ponudbe na župni urad na IGU p. Ljubljani.

POZORI! Za podeželska društva, POZORI! ki uprizarjajo gledališke igre, izdelujem nove,

UMETNE BRADE

ki ne rabijo lepila. 6 brad za različne maske in barve 60 Din, 10 brad 90 Din. — V ZALOGI so garniture šminke, 8 barvne, lepilo (Mastic), lasna volna, puder. — Izdelujem po naročilu gledališke vlačulje. Kupujem ženske zmešane LASE po najvišji dnevni ceni. — I. DOLENJSKA LASNA INDUSTRIJA I. SVETEC, NOVOMESTO. 21

BLUZE, spodnja kila, predpasniki, oprema za novorojenčke se

najceneje kupi pri:

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS,
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

MISI-podgane

stenice-ščurki in vsa gola-zen mora poginiti ako porabljate moja najboljša preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljak. in hišnim mišim 28 K, za podgane 28 K, za ščurke, 30 K, za stenice 28 K, uničev. mlijev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčes suna sadju in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za ekap: M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Kmetško POSESTVO

KUPIM na Dolenjskem ali Spodnje Štajerskem. Rediti mora vsaj tri krave. V odgovoru se nora navesti velikost, v kakem stanju je hiša in kolika je cena. — Ponudbe pod »UGODNA PRILIKA« na upravištvo »Domoljuba«. 56

Tvrdba F. Fajdiga sin

priporoča vsakovrstne lepé omare (kostne) z ladelci in tudi visoke iz trdega in mehkega lesa, postelje, omare, stole, modroce; sploh vse pohištvene dele dobiš edino le

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti 17.

Lepo domače platno

izredno trpežno iz lanene preje izdeluje najceneje tkalnica

»Krosna«, Ljubljana, Zrinskega c. 6
nasproti cerkve sv. Jožefa. Sprejema tudi laneno prejo v tkanje. Na zahtevo pošilja vzorce.

Po trtim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Vsemogočni našo soprogo, ozi. čez vse ljubljeno mamico

Ivano Šmalc roj. Stergar

trgovko v Mirni na
Dolenjskem

po dolgem, mučnem trpljenju, prevideno s tolažili svete vere, v 62. letu njene starosti, ob 6. uri v Mirni poklical k Sebi v boljšo večnost.

Truplo blage pokojnice se položi na tukajšnje pokopališče Sv. Helene dne 6. t. m. ob 15. uri k večnemu počitku.

Sv. maše za dušnice se bodo služile v Mirni in drugih cerkvah.

Mirna, dne 4. januarja 1923.

Ivan Šmalc
posestnik in klobučar, soprog.

Ivan, Anton
sinova.

Ivanka, Mici, Angela
hčere.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze pristrčnega sočutja ob priliki prebriske izgube naše nepozabne soproge in mamice, gospe

Ivane Šmalc roj. Stergar trgovke v Mirni na Dolenjskem

za mnogoštevilne obiske v njeni bolezni in ko je bila na mrtvaškem odru, ter za mnogoštevilno spremstvo vseh stanov na njeni zadnji poti izrekamo svojo največjo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo preč. gg. duhovnikom, gg. zdravnikom in usmiljenim sestram v ljubljanskem Leonišču, usmiljeni sestri Antoniji Papež iz Stične, ki ji je še v zadnjih osmih dneh kar najpožrtvovalnejše noč in dan stregla. Potem smo dolžni iskreno zahvalo Mirenskim pevcom za ganljivo žalostinko ob grobu, nadalje Marijini družbi ter vsemu ostalemu občinstvu, ki je prihitelo od blizu in daleč, celo iz Ljubljane, da počasti pokojnico na njenem zadnjem potu. Še enkrat najiskrenejša zahvala za vsa pismeno izrečena sožalja onim, ki so se nas v naši žalosti na kak drug način spomnili.

Mirna, dne 6. januarja 1923.

Zahvaljoči ostali rodbine
ŠMALC.

Ženitna ponudba.

Krijač, 26 let star, si želi znanja z gospodično ki bi imela malo premoženja ali obrt šivilje, ker si želi samostojnosti. Tajnost zjamčena. Ponudbe s sliko naj se pošiljajo pod šifro »SAMOSTOJNOST« na upravištvo »Domoljuba«. 158

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in sivalnih **F Batjel**. Ljubljana, Stari trg 28. strojev Sprejme se v polno po-pravo za emojitranje z ognjem in pomiklanje **DVOKOLESA, OTROŠKI VOZICKI, SIVALNI IN RAZNI STROJI.** »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

VAJENCA

za PEKOVSKO OBRT, iz poštene hiše, krepkega, sprejme PEKARIJA V LJUBLJANI — Naslov pove uprava »Domoljuba« pod številko 149.

150 kron na dan

lahko vsak zasluži doma v svojem kraju s prodajanjem nekega izdelka. Kdor hoče zaslužiti, naj mi pošlje svoj naslov in znamko za odgovor.

Josip Batič, Litija 75.

Ali se hočete temeljito osvoboditi

revmatizma?

Tišoč! so že bili ozdravljeni!

Bolečine v udih in členkih, otekli udje, sključene roke in noge, trganje, zbadanje po raznih delih telesa, da celo slabost oči so posledice revmatičnih in protinskih bolezni.

Ponudim Vam naravno sredstvo za ozdravljenje!

Nikako univerzalno zdravilo, marveč sredstvo, ki je nudi bolnemu človeštvu mali narava. Vsakemu brezplačna poizkušnja! Pišite mi takoj in vam pošljem sredstvo in poučno razpravo popolno zastoj. Ostali mi bodele trajno hvaležni.

Ekspedicija Opern-Apotheke, Budapest. VI Abth. 141.

»Janez, kam pa nosiš kožo v stroj, ko zakolješ kravo, junca, tele, prašiča itd?« — »Kam drugam, koč v strojarno Jakoba Planinška v Kandiji pri Novem mestu. Tam izdelujejo najfinije usnje vseh vrst domačega izdelka. Ako hočeš tudi ti imeti fino usnje, nesi tja kožo v stroj in zodovoljen boš!« — Priporoča se: JAKOB PLANINŠEK in F. MURN, strojarina, Kandija.

SUHE GOBE ZDRAVILNA ZELIŠČA

kupujem in plačam po najvišjih cenah, kakor: češminjevo lubje, čemerika itd. ter prosim cenj. ponudb in vzorce. IVAN STULLER, VRHNIKA.

BERITE NAJPRVO

predno kupite uro, ilustrirani katalog tvrdke H. SUTNER (imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 1. — Ta Vas obvaruje škoda in jeze, katero povzročajo slabe, bazarske ure, in Vam kaže, kako se zamore dobro in zravten ceno kupiti. Ta katalog Vam svetuje resnično dobre ure, špeci-jalne znamke »IKO« iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure,

svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstna in bir-manska darila in vsa drugo slegljivo in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, stekloreze, doze za tobak, svalčice in smodke, nažigalce in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki: H. SUTNER (imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 1.

Na veliko in malo!

Priporočamo najboljšje šivalne stroje Gritzner

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Vsakovrstni VOZovi združenih obrtnikov

stalno v zalogi pri

MARTIN MALI,

sedlarju in ličarju avtomobilov v Domžalah.

Vsako prvo in tretjo sredo v mesecu v Ljubljani na Ambroževem trgu (St. Peterški most.) Sprejemajo se popravila in v zameno.

Kolesa

avtomobili, deli in oprema
pnevmatika

najceneje

na drobno
na debelo

J. Gorec,

Ljubljana, Gosposvelska cesta št. 14.

Lastne garaže in delavnice.

Poroč. prstani
Double veržice
Stenske ure
Bučlike
Zene ure
Uhani

Najboljše irgovine ur, zlatnine in
vrobrale
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.

TRGOVINA PRI »OSTERCU«
M. LAPUH in DRUG
Škofja Loka, Spodnji trg št. 47
priporoča svojo bogato
zalogo **manufakturnega blaga.**
Posebno velika izbira **MOŠKEGA SUKNA** in
DAMSKEGA VOLNENEGA BLAGA po izredno
nizkih cenah.

Lepo črno BRINJE
ima v zalogi tvrdka **KMET & KOMP.**, Ljubljana,
Gospodarska cesta 8.
Telefon interurban 319. Brzjavni: **KMET.**

Hiode, gojzdove, frame, deske
in **drva**
ponudite **LESNI DRUŽBI ILIRIJA**,
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8,
pred soduljo. - Plačujejo se najvišje dnevne cene.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

R. L. I. D. S.

sedaj poleg nunske cerkve, poleti 1. 1923 v svoji lastni palači ob
Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestu- **6%** brez odbitka rentnega in in-
jejo po **6%** validskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 1/2 %**.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 1/2 %**.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela »Union«).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: **Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.** Ekspozitura: **Bled.** Interesna skupnost s **Sveopće**
Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v **Karlovcu** ter z **Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.**

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk **Državne razredne loterije.**

SLOVENSKA BANKA

Centrala v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9 (naspr. frančiškanske cerkve)

Podružnice: **Novi Sad, Dolnja Lendava, Ljutomer.** Ekspozitura: **Vrhnika.**

Plačuje najvišje obresti na vložne knjižice in na vloge na tekočih računih.

Letniška glavica: **K 30.000.000**

Rezervni zaklad: **K 5.000.000**

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih
poslov pod najkulantnejimi pogoji.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. jan. 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka

Ljudska posojilnica v Ljubljani je
največja slovenska posojilnica in je
imela koncem septembra 1922 nad
110 milijonov kron hranilnih vlog
in nad 1,100.000 kron rezervnih
zakladov. — Posojila se dovolju-
jejo na osebni kredit (proti me-
nici), na hipoteke in v tekočem
računu.